...ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...СС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 31 (7939)
ФЕВРАЛИИН 5
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Зургаадахи табанжэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэлтэ бүхы социалистическэ лагериин саашадаа бэхижэхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ туһа нэмэри болохо юм.

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектһээ).

...спубликын промышленностиин шухала зорилгонууд

...һая үнгэрһэн XIX областной ...а конференци 1956—1960 ... СССР-эй арадай ажахые ...хэ зургаадахи табанжэлэй ...тушаа КПСС-эй XX съездын ...тивэнүүдэй проектые зүбшэн ..., республикынгаа арадай ...н бүхы һалбаринуудые, тэрэ ...промышленностиие хүгжөөхэ ...бодото хэмжээ-ябуулгануу...раалжа, республикын партий...анизациин урда тодорхой зо...уудые табиба.

...ондо манай промышленность ...тэды амжалтануудые туйла...йна. БМАССР-тэхи промыш...ть валовой продукци үйлэд...өөр жэлэйнгээ түсэбые 104 ...т дүүргэбэ. 1954 онойхитой ...бал, 1955 ондо промышлен...н валовой продукциин хэм...8 процентээр ургаа. Үнгэрэг...идэ түрүү предприятинууд тү...үлүүлэн хэдэн миллион тү...й продукци гаргаа. Үйлэдбэ...31 мянга гаран түрүүшүүл ...онойнтоо жэлэй түсэбые бол...нь урид дүүргээ.

...үтээ хамта, манай промыш...предприятинуудай хүдэлмэри...эн дутагдалнууд бии байһаар ...XIX областной конференци ...эбэ. Эдэ дутагдалнуудые да...гаа усадхаагүй һаа, манай ...шленностиин урда мүнөө та...д байһан бүри харюусалгатай ...онуудые бэелүүлхэнь бэрхэ...лохо бшуу. Зургаадахи та...й соо манай республика дотор ...эдэ хэдэн предприятинуудай ...эха байһаниинь мэдээжэ. Жэ...э, эрхим техникээр зэбсэгжэ...эр шэнэ завод Улан-Удэдэ ба...а, «Механлит» завод шэнэд...э, Селендумын мотор заһаба...н завод шэнэлхэн байгуулаг...байна. Нютагай промышлен...н талаар абажа харабал, жэл ...миллион түхэригэй валовой ...кци гаргадаг ээрэлгын-трико...фабрика, мүн жэл соо 10 мян...ино продукци үйлэдбэрилдэг ...терска фабрика баригдажа, ...алгада оруулагдаха зэргэтэй. ...доной болон загаһанай про...енность нилээд хүгжэхөөр ха...гдана. Гадна, хэгдэхэ ёһотой ...хүдэлмэри энээгээр хизаарла...лэ. Урдаа табигдаһан бүхы зо...нуудые амжалтатайгаар дүүр...тулада республикын промыш...стиин алишье һалбариин пред...бүхэн урда урдынхиһаа үлүү ...ар ажаллаха, хүдэлмэридэхи ...дунда зүйлнүүдээ, алдуу эн...дээ бүрин үгы хэхэ зэргэтэй. ...омышленностиин хүдэлмэридэ...р дутагдалнуудые XIX обла...партийна конференци тогтоол ...тэмдэглээб гэхэдэ, продукци ...ха талаар гүрэнэй түсэбые ...предприятинууд дүүргэнэгүй. ...одоной, загаһанай, барилгын ...алнуудай, нютагай болон ...ративна промышленностиин ...н предприятинууд хангалта...р хүдэлмэрилнэ. Барилгын ...н эмхи зургаанууд өөһэдынгөө ...онуудые бэелүүлжэ шадана...эдэнэй хүдэлмэриин шанар ...тагүй байһаар, барилгань ...бэшэ, харин ехэ үнэтэй боло...

...одукци ехээр бүтээн гаргаха, ...ой шанарые һайжаруулха бо...үнэ сэнгыень химдаруулхын ту... шэнэ техникэ ба түрүү техно... нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулха тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл һулаар ябуулагдана.

Дээрэ дурсагдагша дутуунуудые ойрын болзор соо усадхаха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглээд, XIX областной партийна конференци болбол промышленностиин талаар КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд соо табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ республикын ажалшадые элсүүлхэ, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ зааба.

Партиин горкомууд болон райкомууд саашадаа промышленна предприятинуудые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, шэнэ техникэ болон түрүү технологиие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ тушаа хүдэлмэри эрид шангаар ябуулха, техническэ асуудалнуудаар үүсхэл гаргагшадые али болохоор дэмжэхэ, тэдээндэ ёһотойгоор туһалха уялгатай.

Промышленостьда ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ тон шухала зорилго болоно. Социалистическэ байгуулалтада ажалай бүтээсын айхабтар ехэ удхашанартай байһан тухайнь В. И. Ленин иигэжэ бэшэһэн юм:

«Ажалай бүтээсэ—энэ хадаа, эсэсэй эсэстэ, шэнэ ниитын байгуулалтын илахын тулада эгээл шухала, эгээл гол зүйл болоно. Крепостной байгуулалтын үедэ үзэгдөөгүй ажалай бүтээсые капитализм бии болгоһон байна. Капитализм юун дээрэһээ эсэслэн илагдажа болохоб, эсэслэн илагдахашьеб гэхэдэ, социализм хадаа ажалай шэнэ, һураггүй үндэр бүтээсые бии болгоно бшуу». Агуухэ Ленинэй энэ гайхамшагта заабариин тон зүб байһаниинь манай социалистическэ байгуулалтын олон жэлэй дүй дүршэлөөр нэгэнтэбэшэ тодоруулагдаа. Промышленна предприяти бүхэн ажалай үндэр бүтээсэ туйлаад байгаа һаа, продукци гаргаха түсэбөө тоогойнь талаар сохом дүүргэхэһөө гадна, продукциингаа үнэ сэнгыень химдаруулха, шанарыень һайжаруулха байһаниинь лабтай.

Республика дотор ехэ барилгануудай бэелүүлэгдэхэ байһан хадань, ой модоной промышленность болон барилгын эмхи зургаануудай урда ехэ харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тиимэһээнь эдэ һалбаринуудай гээгдэлые усадхаха шухала гэжэ областной партийна конференци тогтоол соогоо тусгаар тэмдэглэбэ.

Манай республикын улам бүри урган хүгжэжэ байгаа промышленность зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэйнь түсэбые болзорһоонь урид бүримүһэн дүүргэхээр гүйсэд арга боломжотой гээшэ. Тиигэхын тулада партиин горкомууд, райкомууд болон эхин парторганизацинууд зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проекттэй хүдэлмэришэдые дэлгэрэнгыгээр танилсуулха, энэ асуудалаар ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, ажалай журамые үдэрһөө үдэртэ бүхэжүүлхэ, хүдэлмэришэдэй үүсхэл болон эдэбхиие хүгжөөн бадаруулха, социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар эмхидхэхэ уялгатай.

...спубликын МТС-үүдэй харьяата колхозуудта гахай ...алга тухай 1956 оной февралиин 1-нэй мэдээн

МТС-үүд	Шахалгада табигдаһан гахайнуудай тоо: хамтадаа	тэрэ тоодо колхоз бүхэндэ гаргахада
...о-Ключевскойн	290	48
...агатайн	246	41
...мскэ	182	30
...олойн	174	29
...гын	170	21
...йн	156	31
...циин	149	21
...ын	124	41
...Кударын	119	19
...нскын	97	10
...гын	96	19
...нюйскэ	90	10
...енэй	80	10
...энэй	73	9
Чесанын	70	14
Цагаан-Усанай	60	10
Саянтын	56	14
Бага-Куналейн	54	11
Үшөөтэйн	39	8
Ново-Брянска	34	6
Сухын	31	10
Сэлэнгын	31	6
Погранична	30	10
Ехэ-Куналейн	27	9
Бичурын	22	3
Хамнигадайн	18	3
Үдын	13	2
Баргажанай	9	1

Бэшэ МТС-үүдһээ мэдээн ороогүй.

К. Е. ВОРОШИЛОВ

Нүхэр Климент Ефремович ВОРОШИЛОВТА

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет агуухэ Ленинэй үнэн шаби, Коммунистическэ партиин, Советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшадай нэгэн Таниие далан таба наһа гүйсэһэн үдэртэйтнай дашарамдуулан халуунаар амаршална.

Залуу наһанһаа революционно замда орожо, помещигүүд ба капиталистнуудай дарлалтада эсэргүүсэн, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө ушар ёһо мэдэхэ бүхы наһан соогоо Та тэмсэһэн байнат. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин илалтын түлөө, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө, Советскэ гүрэниие байгуулхын түлөө тэмсэлдэ Танай габьяатай байһые Коммунистическэ парти, советскэ арад үндэрөөр сэгнэнэ.

Партийна, гүрэнэй ба сэрэгэй бүхы тушаалнуудта хүдэлмэрилхэдөө Та бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ, ажа-ябадалайнгаа ехэ дүй дүршэлые коммунистическэ общество байгуулха агуухэ хэрэгтэ эршэмтэйгээр зорюулдаг байгаат. зорюулжашье байнат.

Манай хани нүхэр, манай хүндэтэ Климент Ефремович, олон удаан жэлнүүдтэ элүүр мэндэ ябажа, манай ороной арадуудай аша туһада, коммунизмын үзэл сурталай илан мандахын тулада үрэ ехэтэйгээр ажаллахыетнай үнэн зүрхэнһөө Танда хүсэнэбди.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр К. Е. Ворошиловта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр К. Е. Ворошиловай Советскэ гүрэниие хамгаалгада элитэ ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэн, нүхэр Климент Ефремович **Ворошиловта Советскэ Союзай Геройн** нэрэзэргые **Ленинэй** орден ба **«Алтан Одон»** медаль барюулгатайгаар олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо М. ТАРАСОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1956 оной февралиин 3.

К. Е. Ворошиловтай Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай делегациин гэшүүд уулзаба

Болгариин Арадай Республикын Арадай Суглаанай делегациин гэшүүд февралиин 3-да Кремльдэ орожо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай уулзаба. Арадай Суглаанай бюрогой Түрүүлэгшэ Ф. Козовский делегациие толгойлно. П. Попзлатев, Н. Георгиев, Ж. Жечева, Н. Балканджиев, А. Х. Генов, Д. Попов, Т. Стоянов, Х. Радевский, Х. Даскалов, С. Попов, В. Ж. Пейков, К. И. Мишев, В. А. Петрова гэгшэд делегациин составта ороно.

К. Е. Ворошилов айлшадые хани халуунаар амаршалха зуураа, өөһэдынгөө ажал-ябуулгада, социализм байгуулгада амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсөө. Арадай Суглаанай депутадууд, мүн болгарска бүхы арад Советскэ Союзай арадуудтай хани барисаагаа али болохоор бэхижүүлхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэхэ бэзэ гэжэ этигэн найдажа байһанаа элиишэлэн мэдүүлээ.

Советскэ Союзда байхадаа хараһан үзэһэн юумэ тухайгаа болгарска арадай түлөөлэгшэд хөөрэжэ үгөө. СССР соогуур аяншалхадаа үзэгдөөгүй ехэ ажалай дэбжэлтые, промышленностьда, хүдөө ажахыда болон культурна байгуулалтада Советскэ Союзай амжаһан туйлалтануудые угаа ехээр һонирхообди гэжэ Арадай Суглаанай депутадууд хани халуун хөөрэлдөөнэй үедэ мэдээсэһэн байна. Рязаниин, Ярославлиин, Ленинградай, Сталинградай Ростов-на-Донугай, Челябинскын, Тбилисиин түрүү техникээр хангагдаһан олон предприятинуудта, тэрэшэлэн Российска Федерациин, Грузиин колхозуудта ябахадаа тэдэнэр эдэ бүгэдые ажаглан хараһан байха юм. Предприятинууд болон колхозуудта ябахадаа бидэнэй танилсаһан урaнһайханай самодеятельностиин олон коллективүүд тусхай мэргэжэлтэй артистнуудай коллективүүдһээ дутахаар бэшэ шадабаритай гэжэ тоолоходо болохоор гээд, болгарска айлшад хэлээ.

Шуһата байлдаанай болоһон газарта дахяад һэргээн баригдаһан герой—город Сталинградые мартагдашагүй ехээр һонирхон хараабди гэжэ депутадууд хэлээ. Мүнөө энэ город урдынхидаа орходоо бүри гоё һайхан болоо. Бидэнэй СССР-тэ байха үедэ советскэ арад хани һайнаар ба ахадүү ёһоор угтадаг байгаа гэжэ айлшад тэмдэглээ.

75 наһа гүйсэхөө байһантайнь дашарамдуулан нүхэр К. Е. Ворошиловые хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ делегациин гэшүүдэй зүгһөө Ф. Козовский халуунаар амаршалаад, олон удаан жэлдэ элүүр мэндэ ябахыень К. Е. Ворошиловта хүсөө.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй МИД-эй Европейскэ 5-дахи таһагые Даагшын уялгые дүүргэгшэ К. Д. Левычкин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, болгарска болон советскэ журналистнууд уулзалга дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

Советскэ Союзай ба Болгариин Арадай Республикын хоорондо экономическа шэнэ хэлсээн баталагдаба

Советскэ Союзай ба Болгариин Арадай Республикын хоорондо экономическа талаар хани һайнаар ба нягтаар харилсан ажаллалгын ёһо гуримуудые хүтэлбэри болгон, Болгариин хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ, тусхайлбал, тэрэниие механизацилгада туһалха зорилгоор СССР-эй ба Болгариин Правительствонууд үгээ ойлголсон, 1956 оной февралиин 3-да Хэлсээ баталаа. Тэрэнэй ёһоор Советскэ Союз хадаа 300 миллион хүрэтэр түхэригтэ тракторнуудые, комбайнуудые, виндроуэрнүүдые, подборщигуудые, экскаваторнуудые, хүдөө ажахын бусад машинануудые болон һайн үүлтэрэй мал 1956—1959 онуудта Болгариин Арадай Республикада зээлээр үгэхэ болоо.

Жэл соо 200—220 мянган тонно аммиачна селитр үйлэдбэрилхэ азотно-туково завод, хүсэ шадалыень саашадань үргэдхэхэ аргатайгаар жэл соогоо 100 мянган тонно суперфосфат үйлэдбэрилхэ суперфосфатна завод барилгадань Болгарида техническэ туһаламжа үзүүлхэ гэжэ Хэлсээнэй ёһоор хараалагдаа. Эдэ заводуудые барихада шухала хэрэгтэй болохо түхеэрэлгэнүүдэй, проектнэ хүдэлмэринүүдэй болон бусад түхэлэй техническэ туһаламжын сэнгые түлэхын тулада СССР-эй Правительство Болгариин Правительствода 70 миллион түхэригэй урьһаламжа үгэхэ болоо.

Дурсагдаһан урьһаламжанууд жэлэй хоёр процент түрсэтэйгөөр 10 жэлэй болзороор үгтэхэ юм. Болгарска эд бараа, тэрэ тоодо хүдөө ажахын продуктнуудые үгэжэ энэ урьһаламжаяа Болгари түлэхэ байна.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вылко Червенков хэлсээндэ гар табяа.

Советскэ талаһаа—СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо В. М. Молотов, экономическа холбоо барисаа байгуулха хэрэгүүдые эрхилхэ Главна управлениин Начальник К. И. Коваль, экономическа холбоо барисаа байгуулха хэрэгүүдые эрхилхэ Главна управлениин Начальнигай Орлогшо А. В. Захаров, СССР-эй МИД-эй Европейскэ 5-дахи таһагые Даагшын уялгые дүүргэгшэ К. Д. Левычкин; болгарска талаһаа—Болгариин Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. Луканов, Болгариин Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посольствын Худалдаа наймаанай Советник Ч. Напетов Хэлсээндэ гар табилгын үедэ байлсаа.

Братска ГЭС-эй барилга дээрэ

ИРКУТСК, февралиин 3. (ТАСС). Братска гидроэлектростанциин барилгашад съездын урда тээхи үдэрнүүдтэ ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллана. Барилгашад гидроузел бодхоохо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэнэ, үйлэдбэриин ба энергетическэ базануудые байгуулна. Братск-I станци шадар Ангарын зүүн бэедэ Падунска харьяда дүтэхэнэ, мүн мүрэнэй баруун бэедэ Осиновка гэжэ колхозно заимкын байһан газарта хамһабариин предприятинуудай, байрын гэрнүүдэй, культурно-ажаһуудалай байшангуудай барилганууд хэгдэжэ байнхай.

Барилтые хюрөөдэһэн модоор хангаха ёһотой модо хюрөөдэдэг комбинадта түрүүшын хоёр рама ашаглалгада үгтөө. Февралиин 5-да удаадахи хоёр рама шалгажа үзэгдэхэ юм. Комбинадай модо хюрөөдэдэг цехые партиин съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр бүхы дээрэнь ашаглалгада оруулха уялга барилгашад абаһан байна. Тракторна базын, гаражуудай, бетоной саг зуурын заводой, хэдэн складуудай барилга дүүргэгдэхэнь ойртоо. Падунска барилга-хабсаралтын управлениин барилгашадай бригада «Ногоон городогой» территори дээрэ больницын байшангые богонихон болзор соо барижа, ашаглалгада үгөө.

Ангарска гидроэнергопроектын экспедициин геологууд, гидрологууд болон топографууд ехэ хүйтэн байбашье, амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. ГЭС-эй плотинын бариглаха газарта Ангарын мүлыһэн дээрэ үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Тэдэниие хэрэглэн мүрэнэй оёорой геологическа бүридэлые шэнжэлэн үзэгдэжэ, барилгашадта шухала болохо мэдээнүүд бэлэдхэгдэнэ. Мастер нүхэр Храмовских түрүүтэй үрэмдэлгэшэдэй бригада халаанайнгаа даалгабариие хоёр—гурба дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Сээжэлдэнхаар, удхыень ойлгохо хэрэгтэй

Погранична МТС-эй партийна эхин организациин дэргэдэ КПСС-эй түүхые шудалха кружок хүдэлмэрилнэ. Энэ кружогые тус МТС-эй партийна эхин организациин секретарь нүхэр Мешков хүтэлбэрилдэг юм.

Нүхэр Мешков занятияа муугаар үнгэргэдэг. Энээниие һаяхан үнгэргэгдэһэн нэгэ занятинь гэршэлнэ.

—VIII съезд дээрэ партиин шэнэ программа абтаһан байна. Программа дотор капитализмын ба тэрэнэй дээдэ шата болоһон империализмын шэнжэ тухай хэлэгдэнэ,—гэжэ пропагандист хэлэнэ. Тэрэнь зүб. Теэд пропагандист нүхэр Мешков империализм тушаа хэлэхэ зуураа, мүнөө үедэ американска, английска болон французска империализмда эсэргүүгээр, тэрэнэй колониальна политикада эсэргүүгээр Ази, Африка түбиинүүдэй арадуудай тэмсэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгөөгүй. Үмхирэн унажа байһан капиталистическэ системые абарха зорилготойгоор империалистическэ зарим булэглэлнүүдэй дахин сэрэг үүдхэхые һэдэжэ байһан тухай, энэ зорилгоор тэдэнэй удамаршадай зээрхэг түримхэй политика ябуулжа байһан тухай пропагандистын хөөрэжэ үгөө һаань, кружогто һурагшад мүнөө сагай империализм тухай гүнзэгыгөөр ойлгохо байгаа.

Гадна, капитализмын дээдэ шата болохо империализмые тодорхойлһон хажуугаар, промышленна капитализм ба простой товарна ажахы тухай шэнэ программа соо оруулха гэһэн Ленинэй дурадхалые VIII съезд баталан абаһан байна. Программын энэ пунктын политическэ удхашанар тушаа пропагандист юушье хэлээгүй.

Дунда шадалтай таряашад тухай асуудал партиин VIII съездын хүдэлмэридэ ехэхэн һуури эзэлнэ. Энэ асуудалаар VIII съездын абаһан шиидхэбэринүүд тушаа хөөрэхэдөө таряашадай асуудалаар большевистскэ партиин гаргаһан гурбан лозунг тухай пропагандист тодоор тоггожо хэлээгүй. Таряашадай асуудалаар партиин гурбадахи лозунг тухай нүхэр Мешков түсэвэр тоггохо байгаа, дунда шадалтантай нягта холбоо барисаа байгуулһын тулада деревниидэ ямар хэмжээябуулганууд партиин ябуулһан тухай хэлэхэ байгаа.

Национальна асуудалаар съездын абаһан шиидхэбэри тушаа нүхэр Мешков хэлэхэ зууураа, большевистскэ парти национальна асуудалаар ямар лозунгтой байгааб гэжэ тодо һонороор хэлэжэ шадабагүй. Национальна асуудалаар В. И. Ленинэй һургаал манай орондо хайшан гэжэ бэелүүлэгдэөб, мүнөө Хитадта болон арадай демократиин бусад оронуудта национальна асуудал хайшан гэжэ шиидхэгдэжэ байнаб гэжэ пропагандистын хэлээ һаань, кружогто һуралсагшад энэ асуудалые бүри һайнаар ойлгохо һэн.

Пропагандист нүхэр Мешков VIII съезд тухай нэгэ часһаа үлүүхэн саг соо хэлэбэ. Пропагандистын хэлэжэ дүүргэһэнэйнь һүүлээр, һурагша нүхэр Сизых «сэрэгэй оппозици» гэжэ юун гэшэб, тэрэ оппозицида ороһон хүнүүд ямар үзэлтэй байгааб гэһэн асуудал һураба .

—Энэ асуудалдатнай харюу үгэхэ мүнөө шадахагүй байнаб. Удаадахи занятида энээндэтнай харюусахаб,—гэжэ пропагандист харюусаа һэн.

Энэ баримтануud юу харуулнаб гэхэдэ, нүхэр Мешков занятинуудтаа муугаар бэлэдхэжэ ерэнэ.

Пропагандист нүхэр Мешков партиин VIII съезд тухай тусгаар түсэб табингүй, миин номоо хараад хэлэнэн байна. Хэрбээ нүхэр Мешков энэ темээр түсэб табижа, партиин VIII съездын тогтоолнуудые уншаад, һайн конспект хээд хөөрөө һаа, дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые гаргахагүй байгаа. Гадна, кружогто һуралсагшадые шудалһан энэ темээ һайнаар ойлгохо бэлэй.

—Манай пропагандист шэнэ темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө ехэнхидэ номһоол уншажа үгэдэг. Пропагандистын шудалха темээ өөрөө һайса шудалаад, хөөрэжэ үгэдэг байгаа һаань, бидэ һайса ойлгохо һэмди,—гэжэ кружогто һуралсагшад хэлэнэ.

Нүхэр Мешков партиин түүхэ тухай коммунистнуудта хөөрэхэдөө мүнөө үеын байдалһаа абтаһан жэшээнүүдые зэргэлэхэ, МТС-эйнгээ, аймагайнгаа ажабайдалһаа нягта холбоотойгоор хэлэжэ гэжэ бүри оролдоногүй. Энээниие партиин VIII съездын шиидхэбэринүүдые шудалһан заняти дээрэһээ харанабди. Таряашадай болон национальна асуудал тухай хөөрэхэдөө мүнөө үеын ажабайдалһаа хэдышье олон жэшээнүүдые харуулжа болохо байгаа.

Нүхэр Мешков МТС-эй партийна эхин организациин секретаряар хүдэлмэрилдэг. Тиимэһээ нүхэр Мешков кружогой занятинуудта эмхидхэлэй талааршье һайса бэлэдхэдэг байна аабза гэжэ һанагдаа һэн. Теэд энэ занятида эмхидхэлэй талаар ямаршье бэлэдхэл байгаагүй. Кружогой заняти хүйтэн таһалга соо үнгэргэгдэнэ. Тэндэ пальтогүйгөөр һуухын аргагүй, «хубшын хүхэ шонын хулдэмөөр» хүйтэн байдаг. Гадна, занятиин болодог газарта стол, бэхэ, гуурһан байдаггүй.

Энэ кружогто һуралсагшад занятинуудтаа булта сугладаггүй.

Пропагандист нүхэр Мешков дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхажа, коммунистнуудай политическэ һуралсалые идейнэ талаар дээдэ хэмжээндэ үнгэргэдэг болохо ёһотой. Энээндэнь партиин Кяхтын аймкомой пропаганда ба агитациин таһаг шухала туһаламжа хүргэхэ аабза гэжэ һанагдана.

Б. Ширеторов,
манай корр.

Дүршэлтэй пропагандист

Курумканай дунда һургуулиин багша Ханхай Цыбикович Цыбиков пропагандистаар хэдэн жэлдэ хүдэлмэрилнэ. Мүнөө жэлдэ тэрэ хадаа Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо КПСС-эй түүхын кружок хүтэлбэрилнэ. Эндэхи коммунистнууд нүхэр Цыбиковые гансал пропагандист гэжэ тоолонгүй, харин тэрэ һайн нүхэрнай, зүбшэл үгэдэг хүмнай гэлсэдэг юм.

Нүхэр Цыбиков заняти бүридөө һайнаар бэлэдхэжэ, хөөрэлдөөгөө һонирхолтойгоор үнгэргэдэг. Һурагшадынь занятинһаа нэгэшье гээгдэхэгүй гэжэ оролдодог юм. Хөөрэлдөө хэхэдээ нүхэр Цыбиков ойлгосотойхоноор, мүнөөнэй байдалтай шадамараар холбожо хэдэг. Заняти бүридөө харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые таарууланн хэрэглэдэг байна.

Нүхэр Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг кружогой олонхи һурагшадынь партиин түүхые урдань үзэһэн байха юм. Тиимэһээ пропагандист түүхын хронологиидо удаан тоггонгүйгөөр мүнөө үеын байдалтай, хилын саанахи компартинуудай ажал-ябуулгатай үзэжэ байһан материалаа холбодог байна. Тэрээнһээ гадна, пропагандист болбол программна материалаа хэлэжэ эхилхын урда тээ, һүүлшын һонинуудые хөөрэжэ үгэдэг. Ингэжэ, нүхэр Цыбиков занятинуудаа теоретическэ дээдэ хэмжээндэ, удха түгэлдэрөөр үнгэргэнэ.

Д. Шагдарон.

Кострома. Молотовой нэрэмжэтэ лён, бүд нэхэдэг фабрика табадахи табанжэлдэ 43 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээжэ гаргаа. Үйлэдбэриин технологие нарижуулан һайжаруулһанай, мүн хуушан түхеэрэлгэнүүдэе шэнэ-автоматическа түхеэрэлгэнүүдээр һэлгэһэнэйнь ашаар нимэ үрэ дүн туйлагдаһан байна.

Мүнөө предприятиин коллектив КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэгшэ Г. Морозова. Энэ нүхэр партиин XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад нормоёо 130—140 процент дүүргэнэ.

ТАСС-эй фотохроника.

Хартаабхын, овощиин үндэр ургаса хуряадаг болохо

«Хартаабха, овощь тарижа ургуулга ба бэлэдхэлые ехэдхэхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1956 оной январиин 30-най тогтоолой гараһантай дашарамдуулан, манай газетын редакци Иволгын МТС-эй главна агроном нүхэр Ф. Г. Братущенкодэ хэдэн асуудалтайгаар хандажа, телефоноор хөөрэлдэһэн байна. Нүхэр Братущенкын харюунууд энэ толилогдобо.

Редакци: КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1956 оной январиин 30-най тогтоол тухай юу хэлэхэ байнат?

Братущенко: КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шэнэ тогтоолые манай МТС-эй механизаторнууд, харьяата колхозуудайнай гэшүүд тон баяртайгаар угтаа. Тэдэнэр газетэнүүдтэ толилогдоһон энэ тогтоолые уншахадаа, хартаабха, овощь тарижа ургуулга, бэлэдхэлгые хайшан гэжэ ехэдхэхэ тухай хөөрэлдэнэ. Энэ тогтоол соо хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлээд байхадаа, манай МТС-эй харьяата колхозууд хартаабха, овощь абалгые үндэһөөрнь һайжаруулжа шадаха байна. Өөрын хоёр жэл соо хартаабха болон овощь орон дотороо элбэг дэлбэг болгохо зорилго КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет колхознигуудай, МТС болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табяа. МТС-эй механизаторнууд, харьяата колхозуудаймнай гэшүүд энэ зорилые үнэн хэрэг дээрэ бэелүүлхээр бэлэн байна. Мүнөө механизаторнууд хартаабха, овощь тарилаг, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэдэг ба ургаса хуряадаг бүхы машина зэмсэгүүдээ түлэг дундаа заһабарилжа байнхай.

Редакци: Хартаабха, овощиин үндэр ургаса абаһын түлөө мүнөө юу хэхэ һанаатайбта?

Братущенко: Асуудалдатнай харюусахынгаа урда тээ нэгэ иимэ юумэн тухай хэлэхэ хүсэлэнтэйб. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр МТС-эймнай харьяата колхозууд хартаабха болон овощь тарилгын талмайе нилээд үргэдхэһэн. Пленумэй урда тээхи жэлнүүдтэ орходоо тэндэһээ ехэ ургаса абадаг болоһон байна. Ехэ талмайда хартаабха, овощь тарьяад, тэрэнээ харууһалһын тула нилээдгүй ехэ ажал хүдэлмэри хэдэг байнабди. Гэбэшье, ряд хоорондын элдүүрилгэ хоёр тээшэнь хэхэ, мүн ургаса хуряаха механизмнуудаар харьяата колхозуудынай хүсэд хангагдаагүй юм. Энэ шалтагаанһаа боложо, хартаабхын, овощиин өөрынь үнэ ехэ байдаг. Мүн тарилгын талмайн га бүриһөө бирагүй ургаса хуряагдадаг. Иимэһээ колхозууд хартаабха, овощь тушаалаар гүрэнтэйгөө сүм тоосожо шадахагүйһөө гадна, олонхи ушарта өөһэдыгөө хангаха үрэһэ хүрэнгэгүй байдаг һэн. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо центнер хартаабхын өөрынь үнэ мүнгөөр тоолоходо 279 түхэригтэ болоһон байгаа. Иимэ үнэтэйгөөр ургуулагдаһан хартаабха колхозно дэлгүүртэ абаашажа худалдахадашье урматай юм.

Мүнөө шэнэ тогтоолой гарахатай хамта колхозууд хартаабха болон овощь шадаха зэргээрээ тариха аргатай болобо. Тиигээд байхадаа, тариһан хартаабха, овощиингоо талмайе һайнаар элдүүрилжэ, саг соонь хуряажа, үндэр ургаса абажа шадаха болоно.

Редакци: Харьяата колхозуудтнай ямар газарта хартаабха, овощь тарихаар хараалнаб?

Братущенко: Хартаабха шииг нойто ехэтэй газарта һайнаар ургадаг. Тиимэһээ манай эндэ шииг нойтоной багаар ородог дээрэһээ МТС-эй харьяата олонхи колхозууд хартаабхынгаа ехэнхи хубиинь уһалагдадаг газарта тариха байна. Энээнэй ашаар хартаабхын ургаса бага болохогүй, харин һурагтүй дээшэлжэ, уялгата ёһоор тушаагдадагта орходоо ханигүй ехэ хартаабха гүрэндэ худалдагдаха болоно. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Уртюбаев) хартаабхынгаа 50—60 процентыень уһалагдадаг газарта, бии байһан үрэһэнэйнгээ эгээн һайниинь шэлэжэ, тарилга хэхээр шиидэхэй. Энэ колхоздо ов... гын звенонһоо гадна, харт... юм. Хартаабхаяа бүхыда... но-гнездовой аргаар тари...

Редакци: Колхозуудтна... да хүсэд хүрэхэ үрэһэтэй...

Энэ талаар юу хэжэ б...

Братущенко: Харьяата ... тамнай 4700 центнер ... үрэһэн бии. Энэ үрэһөөр... да, 200 гаран гектар та... рилга хэжэ болохо байна.

Редакци: Хартаабха та... руйһалха, малтаха ямар... мууд танай МТС-тэ бииб...

Братущенко: Хартаабх... овощной культуранууды... ряд хоорондын газар элд... ургаса хуряадаг механиз... дэ: «Беларусь» маркын ... «Универсал» маркын 3... «ХТЗ-7» маркын 5 трактор... маркын 2 трактор, хартаа... гадаг 5 машина, хартаа... даг 4 машина, 2 комбайн... трактор машинануудай мүн... рилагдажа байна.

Редакци: Овощной кул... дые тарижа ургуулгые, б... ехэдхэхэ тушаа ямар хэм... һанаатайбта?

Братущенко: Овощиин б... са абадаг болохо тушаа... ябуулганууды МТС-эй... колхозууд түсэблэнхэй. М... хозууд овощь тарилгада ... байна. Овощь ургуулгын ... парнигуудта хэхэ шэбхэ ... Гадна, эртын овощь ургуу... ла хамтадаа 1200 рамата... гуудта тарилга хэхэдэи. Г... минтерн» колхоздо теплиц... са. Тэрэнэй нэгэ секци бэле... доо. Хоёрдохи секциень бэ... 10 болотор түхеэржэ дүү... Мүн тэрэ үедэ Андреевэй ... колхоздо бариглажа байна... нэ комбинадай нэгэ секци ... гогдохо.

Хартаабха, овощиин үнд... жэл бүри абадаг болохо ту... далые колхознигууд хамты... лааннууд дээрэ зүбшэн хэл...

Һарлаг үнеэдые харууһалнаб

(Ахын аймагай „Улаан Шарза" колхозой эрхим һаалишан Дулма Мандагагаевагай хөөрөөнһөө)

Манай Ахын аймаг республикын бусад аймагуудта орходоо ехэ дээрэ, үндэр нютаг юм. Малаймнай олонхинь һарлаг, хайнаг үүлтэрэй. Тэдэ сула хада уулаар ябажа бэлшэдэг. Тиимэһээ абари зангаараа ехэ сордом, дошхон, сухалтай юм.

Би 24 үнеэ даажа абаһаар 5 жэл болооб. Үнеэ олон жэлдэ харууһалхадаа абари зангинь, ямар тэжээлдэ дуратайень мэдэдэг болохо, үнеэдшье ээндээ дадаха юм байна. Үнеэ харааха, сохихо хэрэггүй, харин зөөлэхэнөөр хандажа һааха ёһотой. Шанга шангаар бадашабал, үнеэн сухалаа хүрөөд, һүсэ татадаг юм. Шалгалтын һаалга хэхэдээ үнеэдһээмни һүн багаар һаагдадаг байна. Юундэб гэхэдэ, һайнаар һаажа шаданагүй, үнеэдшье ээндэдэ дададаг тула ондоо хүнһөө бэшүүрхэнэ. Олон жэлдэ мал хараахада эдэ бүгэдые хүү ажаглааб. Мал хадаа мал гээд лэ зарим һаалишад тэдээндэ хайша хэрэгээр хандана. Энэ ушарһаа зарим үнеэд һүсэ татадаг байна.

Илангаяа үбэлэй үедэ үнеэдые зүбөөр һаалга ехэ удхашанартай. Һэгэшье дахин дутуу һаагдабал, үнеэнэй һүн бага боложо хожордог. Үнеэнэй шэргэхэдэнь, һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалхые оролдонгүй, иигэн тиигэн байлгаха гээшэ буруу. Шэнэ түл зүбөөр харууһалгада ехэ анхарал табигдаха ёһотой. Тугалда һайхан үбһэ халуун уһанда дэбтээгээд эдюулхэдэ, зөөлэхэншье, амтатайшье болодог. Һая гараһан тугалда эхынь ууряг садатарынь хүхүүлхэ хэрэгтэй. Гадна, нарай тугалай шэшэхэгүйн тула эхынь һү һаагаад, хөөрүүлжэ уулгахада һайн.

Шэнэ үнеэнэй тугалаа голохогүйн тула түрүүшээр эхэтэйнь суг байлгаха ёһотой. Үнеэнэй түрэмсөөр дэлэнгыень дабһатай, булеэ... угаахада һайн. Гадна, үне... датарынь эдеэлүүлхэ хэрэ... галлахаһаань хоёр һара у... шэргэжэ, һайнаар эдеэлү... харууһалха шухала. Тиигэба... ехэ һүтэй байдаг, туг... тарган, томо байдаг юм. ... үбэлдөө малай байрые дул... гаха, хүйтэн газар дээрэ ... хэбтэхэгүйн тула хохир е... дихэ ёһотой. Хүйтэн газ... хэбтэжэ һаа, мал үбдэдэг.

Эдэ бүгэдые сахиһана... 1955 ондо 24 үнеэнһээ 24 т... жа, нэгэшье хоролтогүйгөө... жүүлээ һэм.

Мүнөө КПСС-эй XX съе... рективэнүүдэй проектэй т... 1956 оной ажахын жэлдэ ... үнеэн бүхэнһөө 750 литр һ... уялга абажа, тэрэнээ дүүр... лөө тэмсэжэ байнаб.

Б. Жам...
бэшэж...

Советскэ залуушуулай бүхэсоюзна фестиваль

Залуушуулай сүлөөтэй сагаа һайнаар үнгэргэхын, тэдэниие культурно-нигтын хүдэлмэридэ хабаадуулхын, залуу наадагшадай мэргэжэл шадабарие саашадань дээшэлүүлхын, мүн тэрэшэлэн залуушуул болон студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VI фестивальда һайнаар бэлэдхэхын зорилгоор ВЛКСМ-эй ЦК, ВЦСПС болон СССР-эй Культурын министерство 1956 оной сентябрь һарһаа 1957 оной май болотор Советскэ залуушуулай бүхэсоюзна фестиваль үнгэргэхэ гэжэ шиидхээ.

Фестивальда хадаа эдир хүбүүд, басагадые коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ, оронойгоо арадай ажахые, культура, наука болон искусствые хүгжөөхэ талаар Парти, Правительствын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэ туһалха ёһотой.

Фестиваль ямжа үнгэргэхэ тухай дүрим зохёогдоо. Урайһайханай самодеятельностиин коллективүүд болон солистнууд, мүн тэрэшэлэн искусствын тухай мэргэжэлтэй хүнүүдэй түлөөлэгшэд фестивальда хабаадаха юм гэжэ тэрээн дотор хэлэгдэнэ. Фестивальда мүн залуу композиторнууд, литераторнууд, уранзураашад, скульпторнууд, гараар ураладаг, хэдэг бусад залуушуул хабаадалсаха байна.

Советскэ залуушуулай бүхэсоюзна фестивальда бэлэдхэл ба тэрэниие үнгэргэлгые хүтэлбэрилһын тулада иимэ хүнүүдһээ: нүхэд А. Н. Шелепин — ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь (түрүүлэгшэнь), Н. И. Бобровников — Моссоведэй түрүүлэгшын орлогшо, З. И. Зеленко — Ажалай резервнүүдэй главна управлениин начальник, П. М. Зуева—РСФСР-эй Культурын министр, С. В. Кафтанов — СССР-эй Культурын министрын орлогшо, С. И. Колесников — КПСС-эй ЦК-гэй секторые даагша, П. Н. Коробова — ВЦСПС-эй секретарь, И. Т. Марченко—КПСС-эй МГК-гэй секретарь, Н. А. Михайлов — СССР-эй Культурын министр, Д. А. Поликарпов — КПСС-эй ЦК-гэй Культурын таһагые даагша, А. А. Рапохин — ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь, М. И. Халдеева — ВЛКСМ-эй МК-гэй секретарь, Т. М. Хренников — Советскэ композиторнуудай Союзай правлениин генеральна секретарь гэгшэдһээ бүридүүлэгдэжэ, Центральна эмхидхэлэй комитет бии болгогдобо. Предприятинууд, колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта, мүн тэрэшэлэн районууд, городууд, областьнууд, хизаарнууд болон республиканууд доторнуудта нютагай эмхидхэлэй комитедүүд бии болгогдохо юм.

Фестивалиие гурба таһалжа үнгэргэхөөр хараалагдаба. Түрүүн предприятинууд, колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, эмхи зургаанууд, һургуулинуудай болон сэрэгэй частьнуудта; удаань — районууд болон городуудта; тиигээд областьнууд, хизаарнууд болон республикануудта харалга үнгэргэгдэхэ байна. Түрүүшын хоёр харалга амаралтын үдэрнүүдтэ гү, али нютагай эмхидхэлэй комитедээр тоггоогдомол бусад сүлөөтэй сагуудта үнгэргэгдэхэ юм. Гурбадахи харалга 1957 оной майн 1—2-ой үдэрнүүдтэ, харин фестивалиин түгэсхэлэй харалга 1957 оной майн 20—27-ной үдэрнүүдтэ Москвада үнгэргэгдэхэ байна. Фестивальне бэлэдхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ хүдэлмэридэ залуу хүдэлмэришэд, колхознигууд, албахаагшад, һурагшад, Советскэ Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэд үргэнөөр хабаадалсаха юм.

Фестивалиие нютаг нютагуудта олон зоной наада зугаа, дуунуудай һайндэр, залуушуулай балнууд, карнавалнууд, вечернүүд, концертнүүд, самодеятельность ба профессиональна коллективүүд болон солистнуудай — дуушадай, хатаршадай, хүгжэмшэдэй, һонирхолтой бусад наадануудые наадагшадай конкурснууд, спортивна мүрысөөнүүд шэнгеэр үнгэргэжэ болохо байна.

Предприятинууд, колхозууд, совхозууд, МТС-үүд болон һургуулинуудта түрүү һуури эзэлһэн эрхим коллективүүд ба солистнууд районно, городской фестивальда; районууд, городуудта түрүү һуури эзэлэгшэд—областной, хизаарай, республиканска фестивальда; областьдо, хизаарта, республикада түрүү һуури эзэлэгшэд — Москвада үнгэргэгдэхэ фестивальда хабаадуулагдаха юм.

Фестивальда бэлэдхэжэ байха үдэрнүүдтэ хүгжэмэй, литературна эрхим зохёолнуудай, мүн тэрэшэлэн уранзурагай, һиилүүрэй, скульптурын, арадай гар уралалгын зохёолнуудай бүхэсоюзна конкурс үнгэргэгдэхэ байна. Дуу дуулагшадай, хатар наадагшадай конкурснуудта хоровой, хатарай болон драматическа коллективүүд, дуу ба хатарай ансамбльнууд, дуушад, хүгжэмшэд, уран гоёор уншагшад, частушкануудые дуулагшад, классическа, арадай ба эшэдэтэй хатарнуудые наадагшад, оркестрнүүд болон уранһайханай агитбригаданууд, эстрада болон циркын залуу артистнууд, акробадууд хабаадалсаха юм. Конкурснуудта илажа гарагшад дипломууд болон медальнуудаар шагнагдаха.

Фестивальда хабаадагша самодеятельно коллективүүд болон солистнууд—наадагшадай репертуар удха һайнтай, һонирхолтой, олон янзын байха ёһотой. Советскэ хүнүүдэй патриотизм, ажал, ажабайдал, ажаһуудал, залуушуулай сүлөөтэй саттаа амаралга, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ советскэ залуушуулай хабаадалсалга—эдэ бүхы темэнүүд фестивалиин репертуарта оруулагдаха байна. Фестивальда мүн тэрэшэлэн хилын саанахи композиторнуудай зохёолнууд, элдэб ороной арадуудай хатар болон дуунууд харуулагдаха.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудые шэлэн олохо ба бэлэдхэхэ, клубуудые, уншалгын байшангуудые, сэсэрлигүүдые, садуудые, улаан булангуудые, стадионууд болон спортивна талмайнуудые һэлбэн заһаха, шэмэглэхэ ба шэнээр бариха тухай һанаалгаа табиха хэрэгтэй. Фестивальда бэлэдхэлэй үедэ уранһайханай самодеятельностинүүдтэ комсомольцууд болон залуушуул олоороо оруулагдаха, самодеятельно искусствын шэнэ коллективүүд бии болгогдохо байна. Залуушуулай дунда хоровой дуунай үргэнөөр хүгжэлтэдэ онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Фестивалиие үнгэргэхын тулада ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй, СССР-эй Культурын министерствонууд болон бусад Министерствонууд, захиргаануудай һомолһон мүнгэнһөө, мүн тэрэшэлэн хара болон үнгэтэ металлнуудай ба бусад эд бүдүүдэй хаядаһануудые залуушуулай суглуулжа оруулһан мүнгэнһөө, уранһайханай самодеятельностиин нүүдэй түлөөһэтэй концертнүүдһээ, фестивальда зорюулагдаһан значогуудые, открыткануудые, маркануудые худалдалгаһаа орохон мүнгэ зөөриһөө тусхай фонд байгуулагдаха юм.

Советскэ залуушуулай бүхэсоюзна фестиваль үнгэргэлгэтэй дашарамдуулан, ВЛКСМ-эй ЦК ба ВЦСПС зохихо тогтоол баталан абаа. СССР-эй Культурын министрын захиралта гараа. Һаяын үдэрнүүдтэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй, ВЦСПС-эй тогтоолнуудтай, СССР-эй Культурын министрын захиралтатай, Советскэ залуушуулай бүхэсоюзна фестиваль тухай дүримтэй, советскэ залуушуулай бүхэсоюзна фестивальда дээрэ уранһайханай конкурснуудые үнгэргэхэ тухай дүрим, гуримтай брошюра 500 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэгдэхэнь.

Залуушуулай иимэ бүхэсоюзна фестиваль манай орон дотор анха түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэнь. Тиимэһээ фестиваль залуушуулай гайхамшагта һайндэр шэнгеэр үнгэргэгдэхэ ёһотой. Энэ хэрэгтэ бүхы комсомольско ба профсоюзна организацинууд, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд эдэбхитэй хам оролсохо зэргэтэй.

Фестивальда хайшан гэжэ һайнаар бэлэдхэхэбибди, тэрэниие хайшан гэжэ һайнаар үнгэр... ди ,гэжэ залуушуулай дунд... арсалдаан гараг лэ. Эдэбх... ехээр гаргаха, һони һонин ... дые һанаха, бэлэдхэжэ хэрэгт... тивальда бэлэдхэлэй үд... комсомольско организацину... сомолецууд болон залуушу... дожо үзэхэ, ухаагаа гүйлга... мэнүүд олон: өөһэдынгөө ... тосхониие хайшан гэжэ шэ... сүлөөтэй сагуудта өөһэд... сөөр фестивальда зорюу... значогууд болон эмбле... кубогууд болон медальнуу... шан гээд хэхэб гэжэ бодож... һанаха хэрэгтэй. Залуушуу... сөөр гирляндынууд болон ... рантуудые хэжэ болохо, ... нүүдтэ, гэрэй газаагуур, хар... руулжа болохо байна. Дууна... дэр, туристнуудай сугларал... роо элдэб наадануудые наад... хэ мэтын олоороо һанаха ю... дые тоолоно барахаар бэшэ... Эрэлхэг зоригтой, хүнэй ... һанахаар бэшэ һонирхолтой ... залуулай олон байха тула ... шуулай бүхэсоюзна фестив... нирхолтойгоор үнгэргэхэ ... Советскэ залуушуулай бү... на фестивальда бэлэдхэл ... лушуулай дунда ябуулаг... мүүжүүлгын хүдэлмэриие бү... тэн хүгжөөхэ юм. Фестив... Советскэ залуушуулай гайха... һайндэр боложо үнгэрхэ, ... стическэ партии болон ... правительстводоо тойрон ... цолдон залуушуулай бү... таар жагсалгада туһалха, ... агуухэ ороной саашанхи ... хүгжэлтэдэ эдир патриот... сые элсүүлхэ байна.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

...э дуунууд, шүлэгүүд ба пьесэнүүд хомор

...льна советскэ арадуу... хүгжөөхэ хэрэгтэ ...льствын зүгһөө угаа ...андуулагдана. Энээ... ...ят-монгол арадай уд... ...истическэ, формоороо ...культурашье улам хүг... байна. Мүнөө респуб... политическэ, хүдөө ...һайханай зохёолнууд ...н дээрэ хэблэн гаргаг... ...о, филармони хүдэлмэ... бурят-монгол арад ...нальна хүгжэмтэй бо... ...торнууд Д. Аюшеевэй ...ческэ парти тухай ...туевай «Бархан уула», ...й «Сагаан далитай» гу... мэтые манай арад ехэ дууладаг, шагнадаг

...мта, бурят-монгол хэ... ...кёогдоһон гүнзэгы удха... ...үлэгүүд, пьесэнүүд, дуу... хомор байһаар. Тиимэ... ...й уранһайханай само... ...ин кружогуудай репер... ...лхэ гэхэдэнь нэгэ акт... ...д, шэнэ шүлэгүүд, дуу... ...огүй. Илангаяа респуб... композиторнуудай, уран... ...й зохёоһон, мүнөө үеын ...йхан байдалые магта-һан, советскэ арадай шэн габьяата ажалые, залуушуулай ажабайдалые харуулһан пьесэнүүд, дуунууд болон хүгжэм хомор.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын Арадай творчествын байшан шэнэ дуунуудые, пьесэнүүдые, шүлэгүүдые суглуулжа, хэблэн гаргаха хэрэгтэ бага анхарал хандуулна. Шэнэ, һайн ород дуунуудые бурят хэлэн дээрэ оршуулха талаар мүртэй юумэ хэгдэнэгүй.

Манай ороной ажалшадай гоё һайн байдал харуулһан, шэн габьяата ажалаараа Эхэ ороноо алдаршуулһан советскэ хүнүүд тухай сэдьхэл хүдэлгэмэ шэнэ дуу, шүлэг, хүгжэм республикымнай уранзохёолшод, композиторнууд зохёохо бэзэ гэжэ найдагдана. Шэнэ дуунуудые, шүлэгүүдые хүдөөгэй ажалшадай дунда тарааха хэрэгтэ республикын Культурын министерство, тэрэнэй Арадай творчествын байшан, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай Культурын таһагууд анхарал табиха ёһотой. Мүн шэнэ зохёолнуудые саг соонь хэблэн гаргахые номой хэблэлдэ, «Байгалай толон» гэжэ журналда, «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакцида найдагдана.

Б. Доржиев.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тухай Директивэнүүдэй проект манай республикын ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхиие улам дээшэлүүлээ. Энэ проекттэй танилсаад, арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар абаһан шэнэ уялганууд тухайгаа колхознигууд, хүдэлмэришэд редакцида эльгээһэн бэшэгүүд соогоо мэдээсэнэ. Тэдэнэй олонхинь газетэдэ толилогдоо, толилогдожошье байна.

Мүн ажалшад ажахын, культурын болон бусад олон асуудалнуудаар редакцида бэшэгүүдые эльгээнэ. Тэдэнэр туйлаһан амжалтанууд тухайгаа мэдээсэхэһээ гадна, мүн үйлэдбэриин, культурно-ажаһуудалай дутагдалнуудые элирүүлнэ. Иимэ хэдэн бэшэгүүдые доро толилбобди.

Комиссионно худалдаа наймаа тухай

Улан-Удэ городой коопторг республикынгаа колхозууд болон колхознигуудһаа хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абажа, комиссионно наймаагаар городой ажалшадта худалдана. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын 11 һара соо комиссионно наймаагаар 10 гаран миллион түхэригэй хүдөө ажахын продуктнууд худалдагдаһан байна. 300 тонно хартаабха, 360 тонно капуста, 550 тонно һонгино, 150 тонно ороо һон, гурил, 90 тонно мяхан ба бусад продуктнууд наймаалагдаа.

Колхозууд болон колхознигуудһаа абтаһан хүдөө ажахын продуктнууд городой, ПВЗ-тэй дэлгүүр дээрэ, мүн тусхай магазинуудта худалдагдана. Иимэ магазинууд олошоруулагдажа байна. Һүүлэй үедэ 4 магазин нээгдээ.

Ажалшадай эрилтын улам ургахатай хамта худалдаа наймаа улам һайжаруулха шухала. Горкоопторгын хүдэлмэрилэгшэд колхозууд болон колхознигуудһаа хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг боложо, городой ажалшадта дамжуулан худалдаха байна. Энэ зорилгоор горкоопторгын хүдэлмэрилэгшэд Ахын, Закаменай, Ториин, Зэдын, Байкало-Кударын ба бусад аймагуудта ошоһон юм. Энэ ошолго хадаа республикын колхозуудта, мүн колхознигуудта үлүү гараһан продуктнууд ехэ бии, эдэ продуктнуудые город асаржа худалдаха хэрэгтэй гэжэ харуулаа.

Энээниие эмхидхэлгэдэнь горкоопторгын хүдэлмэрилэгшэдтэ нютагуудтахи организацинууд, аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагууд ехэ туһаламжа үзүүлхэ байна. Тэдэнэр эдэ продуктнуудые худалдан абалгын пунктнуудые аймагай центрнүүд болон зарим хүдөө тосхонуудта эмхидхэхэ ёһотой. Мүн продуктнуудые эдэ пунктнуудта асарха хэрэгтэнь колхознигуудта туһалха хэрэгтэй.

Н. Мальциев.

„Эрдэм" совхоздо политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха

«Эрдэм» совхоз механизированнэ ажахытай, республика дотороо ехэхэн совхоз юм. Тус совхоз урдань гансахан таряанажалтай байхадаа гүрэндэ олзо багаар оруулдаг, заримдаа ехэ мүнгэнэй гарзада ородог байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараһанһаа хойшо энэ совхоз малажал эрхилдэг, мяха-һүнэй совхоз болгогдоһон байна. Тэрэнэй ашаар энэ совхоз һүүлэй гурбан жэлэй турша дотор нилээд амжалта туйлаа. Жэшээлхэдэ, 1955 оной октябриин 1-нэй мэдээгээр мал үсхэбэрилхэ түсэбөө бүхы түрэлөөрнь сүм дүүргээ. Уялгата ёһоор гүрэндөө малажалай продуктнуудые тушааха түсэбөө мүн лэ дүүргээ. Малайнь ашаг шэмэ дээшэлһэн байна. Энэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 22 центнер мяхан, 91 центнер һүн, таряалангай газарай 100 гектар бүриһөө 11 центнер гахайн мяхан абтаа. Дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 1634 литр һүн һаагдаһан байна. Зарим түрүү һаалишад үнеэн бүриһөө 2000-2800 литр хүрэтэр һү һаагаа. Эхэ гахай бүриһөө 20 поршоонхо абтаа.

Гэбэшье, энэ совхоздо малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхээд, малые зүбөөр харууһалха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тушаа зоотехническэ һуралсал, мүн ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулаад байгаа һаа, малажалһаа үшөө ехэ олзо доход абтаха байгаа. Тус совхоздо иимэ хүдэлмэри ябуулха дүүрэн арга боломжо бии. Совхозой партийна, комсомольско организацинуудта аяар 30 гаран коммунистнууд, 40 гаран комсомолецууд бии. Мүн дунда ба дээдэ эрдэмтэй багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдшье олон. Эндэ 11 хүнһөө бүридэһэн лекторскэ нэгэдэлшье бии юм.

Теэд иимэ арга боломжын байбашье, эндэ өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй. Һүүлэй гурбан һара соо лекторскэ нэгэдэл ажалшадай дунда нэгэшье лекци, хөөрэлдөө эмхидхээгүй. Тиихэдэ долоонжэлэй һургуулиин багшанар хэдыхэн лекци бэлдээ болоһон аад, уншаха газаргүй гэһэн шалтаг бариад, тэдэ лекцинүүдээ хаанашье уншаагүй үнгэрөө. Лекторскэ нэгэдэлые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Фокина эдэ дутагдалнуудаа һайса мэдэжэ байбашье, усадхахын тула хэмжээ абанагүй.

Мүн совхозой агитколлектив 1955 оной турша дотор юушье хэнгүй үнгэрөө. Энэ агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ партийна организациин секретарь нүхэр Коломейцев агитаторнуудайнгаа дунда түхэреэн жэл соо нэгэшье семинар, зүблөө үнгэргөөгүй. Тиимэһээ агитаторнуудынь туд бүридөө даалгабари абаадүй.

Эдэ бүхы дутуу дунданууд дээрэһээ боложо, совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда научна, политическэ болон хүдөө ажахын темээр лекци, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэгүй, газетын хуудаһануудһаа һүүлшын шэнэ һонинуудшье уншагданагүй. «Дайшалхы хуудаһан», «молни» гэхэ мэтэ ороймоо гаргагданагүй. Социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй. Ажалшадай өөһэд хоорондоо мүрысэжэ абаһан уялганууд хүнэй харахаар газарта үлгэгдэдэггүй, мүрысөөнэй дүнгүүд хаа яа, һайндэрээр лэ гаргагдадаг юм. Ханын газетэшье саг соогоо гаргагданагүй.

Һүүлэй үедэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эндэ муугаар ябуулагдадаг болошоо. Совхозой центртэ байдаг клуб ажалаа гансахан лэ кино харуулгаар, танца эмхидхэлгээр хизаарлана. Совхозой хоёрдохи отделениин клуб задагай зайдан байдалтай, тиимэһээ эндэ киношье харуулагдахаяа болишоо. Мүн малажалай базын залуу һаалишад ажалайнгаа һүүлээр сүлөөтэй сагаа культурнаар, хүхюунээр үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Мүнөө хүрэтэр тус база дээрэ улаан булан эмхидхэгдээгүй байһаар. Хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд, шатар, даам, домино гэхэ мэтэ зүйлнүүд малшадта үгтэнэгүй. Эндэ тодхогдоһон гансахан радиоприёмнигынь батарейгүй дээрэһээ хахад жэлэй туршада хүдэлмэрилнэгүй байна.

Эдэ дутуу дунданануудые усадхахыень совхозой директор нүхэр Попковто дурадхахада, культурна хэрэгсэлдэ гаргаха мүнгэгүйбди гэһэн шалтаг бариад, хэмжээ абангүй, һанаа амархан һуудаг юм.

В. Братеньков.

...ассажирнуудтэ анхарал багаар табигдана

...станци, Кяхта город, ...он гурбанай хоорондохи ...арын, Кяхтын аймагуу... ...ки — Улан-Удын түмэр ... республикын бэшэшье ...й холбодог юм. Энэ хар... ...эй дүрбэн сагта иишэ ...зон олоороо ябажа бай... ...аяа мүнөө, үбэлэй үедэ ...дарын аймагуудай кол... сүлөөтэй сагтаа хүдөө продуктнуудые Кяхта, мүн түмэр замай ехэ ехэ ...та абаашажа худалдана. ...шье хэрэгээр ажалшад ...ээ үдэр бүри олоороо

№ 2 автотранспортна ...э аймагуудай ажалшадые ...ор хүсэд хангажа шада... Кудара-Сомон Хоронхой ...ой хоорондо ябадаг авто... ...жалшадые хоёр тээшэнь ...нэгүй. Энээн тухай АТК... ...и һайса мэдэжэ байгаад, ...уудые иишэ тиишэнь түр... ...хэ хэмжээ абанагүй. Му... пассажирска гансахан так... Хүн зониие һаадгүйгөөр ...шэнь зөөхын тулада эндэ ...ашаанай хоёр ехэ автома... ...тэй. Теэд, энээн тухай ...харалаа табинагүй.

Һүүлэй үедэ пассажирнуудые зөөхэ график эндэ ехээр таһалдуулагдадаг болошоо. Ямар машина хэзээ, хайша ошохоб гэжэ түрүүн хубаарилагданагүй. Нэгэ иимэ баримта харуулая. Январь һарын нэгэ үдэр автотранспортна конторо пассажирнуудые үдэрэй 1 сагта Хоронхой станци абаашаха ёһотой байһан аад, тиишэ ошохо машина байбагүй. Энэ ушарһаа графигынь таһалдаһан байна. Иимэ баримтанууд ходо үзэгдэдэг юм.

Автомашинануудай саг соогоо ябадаггүй дээрэһээ олон хүн удаан хүлеэхэ, хонохо баатай болоно. Машина хүлеэжэ байһан хүнүүдтэ һайн услови байгуулагданагүй. Тэдэнэй удаан саг соо машина хүлеэхэдээ дулаасаха, мүн ойтоходоо хонбхо тусхай гэр тэндэ бии болгогдоһон нэрэтэй болобошье, ехэ хүйтэн, харанхы, хэрэгтэй мебельгүй байдаг.

Кяхтадахи № 2 автотранспортна конторын зүгһөө (директорынь нүхэр Никитин) пассажирнуудай эрилтэнүүдые хангаха тушаа ёһотой анхарал оролдолго гаргагдажа, зохихо хэмжээ абахаар болоо.

С. Сверчек.

Модошодой культурна эрилтэ хангагданагүй

Эрийскэ леспромхозой (Заиграй) Сулхара, Хуурай-Зууха гэжэ лесоучастогуудта ажаллажа байгаа хүдэлмэришэд болон колхознигуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Эдэ участогуудта ехэ олон хүн модо бэлэдхэжэ байдаг. Хуурай-Зууха гэжэ участогта 50 гаран хүн, Сулхарын участогта Хэжэнгын аймагһаа ерэһэн бүхы колхознигууд хүдэлмэрилнэ.

Эдэ участогуудта улаан булан, уншалгын байшан гэхэ мэтын үгы дээрэһээ модошод—колхознигууд, хүдэлмэришэд ажалайнгаа һүүлээр сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Кино ерэхэдээ эндэһээ аяар 6—7 километртэ байдаг эдэ участогуудай центртэ харуулагдаад ябашадаг юм. Модошодто газетэ, журналнуудшье саг соогоо асарагдадаггүй, неделидээ арай гэжэ нэгэ дахин асарагдахадаа асарагдажа, үгыдөө үгы.

Сулхарын участогай начальник нүхэр Неупокоев эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ абанагүй.

П. Буянтуев.

Түүхэй эд тушаагшадые урмашуулха

Хүдөө нютагуудай ажалшад, колхознигууд өөһэдынгөө малһаа абтаһан арһа, ноохо гүрэндэ тушаагаад, мүн худалдаад, орондонь өөһэдтөө хэрэгтэй катанка, сабхиин түрии, ула гэхэ мэтые абадаг байна.

Теэд һүүлшын хоёр жэлэй турша соо Хэжэнгын аймагай ажалшад гүрэндөө түүхэй эд хэды ехые тушаабашье, орондонь эд бараа худалдан абаха аргагүйдэнэ. Юуб гэхэдэ, колхознигуудай тушааһан зүйлнүүдэйнь харюуда, тэдээндэ эд бараа худалдахын тулада аймпотребсоюз ба тэрэнэй сельпонууд наймаа эмхидхэнэгүй. Аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр магазинуудтань хүндэ хэрэгтэй юумэн байдаггүй. Иимэһээ тушааһан юумэнэйнгэй орондо хэрэгтэй эд бараагаа абаха арга боломжо ажалшадта олгогдоногүй.

М. Намсараев.

Унжагайража байһан барилга

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо 1953 ондо шэнэ электростанци баригдажа эхилһэн байгаа. Колхознигууд ехээр урмашаһан, һаяар электрын гэрэлтэй болохомнай гэжэ айл бүхэн газаагаа нүхэнүүдые малтажа, столбнуудые зөөһэн юм. Мүн тэрэ жэл колхозой центрын хажууда малай механизированнэ шэнэ байра баригдажа захалаа һэн. Мүн тиихэдэ колхознигуудай гэртэ радио оруулагдажа, ажалшад сүлөөтэй сагтаа шэнэ һонинуудые шагнажа байха аргатай болоо һэн.

Гэбэшье, колхознигууд тэрэ жэлдээ электрын гэрэлтэй боложо шадаагүй, электростанциин барилга хүсэд дүүргэгдэнгүй, орхигдошоһон байгаа. Аяар хоёр жэлэй үнгэрһэн хойно, 1955 оной апрель һара соо арай гэжэ айлнуудай гэртэ, мүн малай дутын байрануудта электропроводанууд оруулагдаһан байна. Тэрэ гэһээр хэды һарын үнгэрбэшье энэ электростанци ашаглалгада оруулагдаагүй байһаар. Электростанцида гэжэ худалдан абтаһан локомобиль дизельнэ мотор хоёрынь хэрэглэгдээгүй хэбтэнэ.

Мүн малайнь механизированнэ шэнэ байрын барилга баһал мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй. Энэ байрын барилгада хабар зунай үедэ 2—3 дархашуул хүдэлмэрилөө болоод, намарай хүйтэнэй эхилхэтэй хамта болишоо.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ барилгануудаа түргэдхэхын тула зохихо хэмжээ дары абаха зэргэтэй.

Д. Чойдоров.

Айл бүхэниие радиотой болгохо

(Ажалшадай бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

...болбол ажалшадай куль... ...ндалда ехэ үүргэ дүүргэнэ. ...дио дамжуулга шагнажа, ...он доторхи, мүн хилын ... шэнэ һонинуудтай танил... ...эһээ манай ороной хүдөө ...үхэниие радиофикацилха, ...эндэ радио оруулха хэрэгтэ ...рал хандуулагдана. Энээ... ...ар манай республикын ...хүдөө нютагуудта, колхо... ...рын радиоузелнууд барит... ...ио дамжуулга эмхидхэгдээ. ...игууд радио дамжуулга саг ...шагнаха аргатай болоо.

...ье, зарим колхозуудай ра... ...нууд хэдэн һараар, жэлээр ...рилнэгүй. Теэд, радиоузел... саг соонь заһабарилха, тэ... хэрэгтэй юумээрнь хангаха ...да зохихо анхарал табигда... Мүн хүдөө тосхоной айл бү... радио оруулха талаар бага ...этдэнэ. Эдэ баримтануудые ...ын тула манай редакцида ...аһаа абтаһан хэдэн бэшэ... ...хараад үзэе.

...оной хабар Закаменай айма... ...агын сомоной «Коммунизм» ...та-Далахайн сомоной Кага... ...н нэрэмжэтэ колхозууд хоорондын хамтын радио... болоһон байгаа, — гэжэ селькор **Ф. Цыденжапов** бэ... — Эдэ колхозуудай гэшүүд дамжуулга шагнаха аргатай ...доо ехэ баяртай байһан юм. ...нэгэ хэды сагай үнгэрхэ... колхозуудай хоорондохи ра... ...и ходо таһаршадаг болоо Кагановичын нэрэмжэтэ кол... зарим гэшүүдэй гэрнүүдтэ хүрэтэр радио оруулагдаагүй ...р. Радист Э. Жалсанов ра... дамжуулга саг соонь эмхидхэ... радиоузелай хүдэлмэриие һай... ...ха гэжэ оролдоногүй.

Гадна, радист Э. Жалсанов, тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Сыренов гэгшэд ходол тоосолдожо байдаг. Нүхэр Жалсанов колхозой правлениһээ радиогой түлөө мүнгэ эридэг. Теэд колхозой түрүүлэгшэ «манай колхозой айл бүхэнэй гэртэ радио оруулаад, радиогоо саг соонь һайнаар дуугаргадаг болоходошни мүнгэ түлэхэбди» гэжэ харюусадаг. Эдэ хоёр үрэ гарахагүй иимэ тоосоо хэхээ болижо, колхознигуудай эрилтые хараадаа абажа, радио-лини заһабарилха, ажалшадай гэрнүүдтэ радио оруулха тушаа һаналаа табиха ёһотой.

Зэдын аймагһаа манай селькор **Д. Санданов** иигэжэ мэдээсэнэ: Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймагай центр Петропавловка тосхонһоо ойрдоо 8 километрын газарта оршодог. Колхозые аймагай центртэй холбоһон радио-лини ходол таһархай байдаг. Аймагай хэлхээ холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд энэ линиие заһабарилха гэжэ колхоздо ерэдэггүй, харин радиогой түлөө мүнгэ абаха гэжэ һарадаа нэгэ дахин үзэгдэдэг. Колхознигууд радио шагнана гү, радио-лини хэр һайнаар хүдэлмэрилнэб гэжэ тэдэнэр огто һонирхоногүй. Тус колхозой зарим гэшүүд өөрынгөө гэртэ радио оруулха гэжэ хүсэһөөр үнинэй. Мүн энэ колхозой Намаг гэжэ нютагта малай олон отара, гүүртэнүүд бии юм. Эндэхи малшадай байрануудта радио оруулагдаагүй байһаар. Намаг нютагые радиофикацилхада бэрхэтэй бэшэ. Юуб гэхэдэ, Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо ошоһон радио-лини эндэхи гэрнүүд дээгүүр татагданхай. Һаалишад, хонишод, радио оруулыт гэжэ хэды дахин гуйһан байха юм. Теэд, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ колхознигуудай энэ хүсэлынь дүүргэгдэнэгүй.

Манай редакцида нүхэд **М. Намсараевай, Ц. Бадлуевай** мэдээсэһэнэй ёһоор, Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой радиоузел хахад жэлһээ үлүүтэй саг соо дуугараагүй. Мүнөө эндэ радистгүй байна. Гадна радиоузел заһабарилагдахабаа болонхой. Колхозой правлени, партийна организаци радистые томилхо, радиоузелые заһабарилха тушаа огто анхаралаа табинагүй.

Мүн Бичурын, Хэжэнгын ба бусад аймагуудай зарим колхозуудай радиоузелнууд муугаар хүдэлмэрилнэ, колхознигуудай гэрнүүдтэ радио оруулха хүдэлмэри унжагайруулагдана.

Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригада культурна талаараа ехэ гээгдэнги байһаар. Эндэ мүнөө хүрэтэр клуб үгы, кино харуулагданагүй. Үсөөхэн колхознигуудай гэрнүүдтэ радио оруулагданхай. Радио дамжуулга саг соогоо шагнажа, шэнэ һонинуудые дуулахын тула колхознигуудай гэртэ радио оруулха гэхэдэнь хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд «проволоко үгы» гэдэг юм, гэжэ нүхэр **Улзутуев** бэшэнэ.

—Хэжэнгын аймагай Чесаны сомоной «Коммунизм» колхоз, Чесаны хүдөөгэй клуб аяар 1954 ондо центртээ ехэ репродуктор тодхохо гэжэ аймагай хэлхээ холбооной конторододо мүнгэ оруулһан байгаа— гэжэ нүхэр **Николаев** мэдээсэбэ. Энэ мүнгэн оруулагдаһаар хоёр жэл шахуу болоо. Теэд репродуктор тодхогдоогүй байһаар. Тус колхозые радиотой болгохо тухай асуудал аймсоведэй сесси дээрэ хэлсэгдэһэн, тогтоол гаргагдаһан юм. Аймагай хэлхээ холбооной конторын начальник нүхэр Железняк, аймсоведэй гүйсэдкомой Культурын таһагые даагша нүхэр Баяртуев сессиин тогтоолые дүүргэхэ талаар юушье хээгүй байһаар.

Иимэрхүү удхатай ондоошье бэшэгүүд манай редакцида абтана. Эдэ юу харуулнаб гэхэдэ, республикымнай хүдөөгэй зарим ажалшад радио дамжуулга саг соогоо шагнаха аргагүйдэнэ. Мүн зарим колхозууд үшөө хүсэд радиофикацилагдаагүй. Зарим аймагуудай хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй гэмээр олохон колхознигуудай гэрнүүдтэ радио оруулагдаагүй зандаа.

Радиоузелнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар эрид хэмжээ абтаха зэргэтэй. Аймагуудай хэлхээ-холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд колхозуудай радиоузелнуудые хэрэгтэй юумээрнь хангаха, техническэ харууһа эмхидхэхэ, радио-лининүүдые саг соонь заһабарилха уялгатай. Колхозуудай правленинүүд, партийна организацинууд радистнуудые томилхо, бэлэдхэхэ тушаа анхарал хандуулха зэргэтэй.

Ажалшадай гэр бүхэндэ радио оруулха, радио дамжуулга шагнаха арга тэдээндэ олгохо гээшэ хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй, колхозуудай правленинүүдэй хүндэтэ уялгань мүн.

Гээгдэнги МТС-үүдэй байдалһаа

Хонхолойн, Чесаны, Жиримскэ МТС-үүд трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые болошогүйгөөр унжагайруулна.

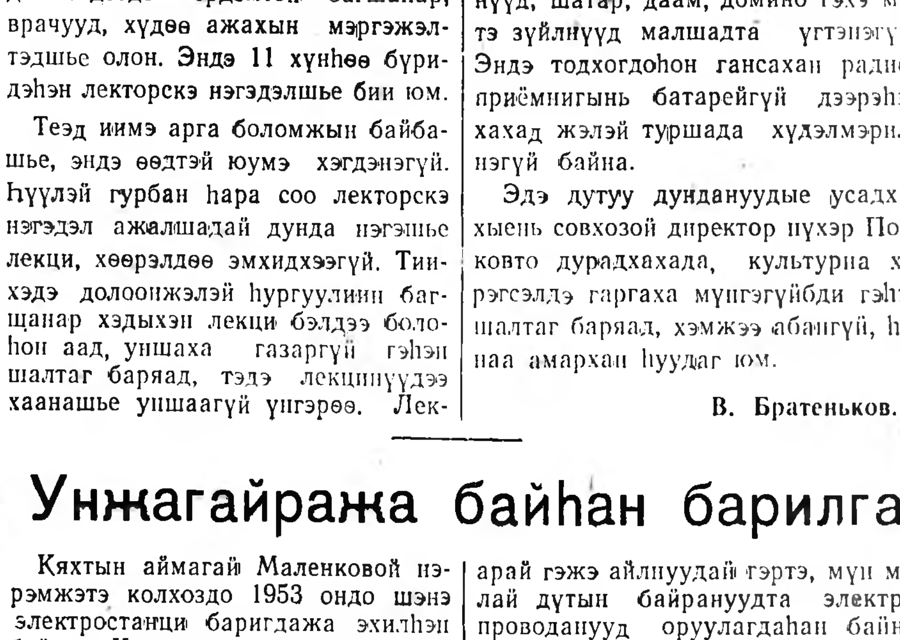

Гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо.

СССР-эй посольстводо эсэргүү кампани баруунгерманска хэблэл ябуулна

БОНН, февралиин 2. (ТАСС). Германска Федеральна Республикадахи советскэ посольствые, тэрэшэлэн советскэ посолые хардаһан шал худал мэдээсэлнүүд һүүлэй үедэ баруунгерманска хэблэлдэ толилогдодог болоо.

Советскэ посольствын ажал ябуулгые хазагай буруугаар харуулхые эрмэлзэн, баруунгерманска зарим газетэнүүд худал хуурмаг мэдээсэлнүүдые тунхаглана. Жэшээлхэдэ, ГФР-эй правительственна эмхи зургаануудай ашагладаг телефонно кабель советскэ посольствын байшангай хажуугаар гарадаг юм гэжэ олон газетэнүүд бэшээ. Телефонно энэ кабеляар хөөрэлдөөнэй хэгдэхэдэ хажуу тээһээнь шагнахын тулада советскэ посольстводо аппарат тодхогдожо магад гэһэн тухайламжанууд хэлэгдэнэ. Энэнэйнь шал худал байһаниинь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, правительственна ямаршье телефонно лини мүнөө үедэ советскэ посольство шадар үгы юм гэжэ ГФР-эй почтын ба телеграфай министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

«Һэжэглэхээр хүн» советскэ посольстводо ерээд, шофероор хүдэлмэрилжэ байна гэһэн мэдээсэлые зарим газетэнүүд толилоо.

Шууяа дүрьел гаргаха дуратай нютагай жэжэ газетэнүүдһээ гадна, баруунгерманска буржуазна хэдэн олон элитэ газетэнүүд иимэ хуурмаг мэдээнүүдые тараалсана. Советскэ посольствын хүндэлмэреэ эмхидхэлгэдэнь һаад ушаруулхын тулада баруунгерманска хэблэлэй хуудаһанууд дээрэ иимэ кампани эхилээ гэжэ мэдэхээр байна. Германска Федеральна Республикын буржуазна бэеэ баринги бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдые нэгэдүүлдэг арадай нинитэгерманска партиин орган «Гезамтдейче Рундшау» гэжэ баруунгерманска газетэ энээн тухай сэхэ бэшэнэ. «Советскэ Союзтай мэнэ һаяхан тогтоогдоһон дипломатическа харилсаа муудхааха зорилго Федеральна Республикын хэблэлэй һүүлэй үедэ табидаг боложо байһаниинь элеэр харагдана» гэжэ тэрэ газетэ һаяхан бэшэһэн байна.

ГФР Советскэ Союз хоёрой хоорондохи харилсаае һайжаруулга ехэ удхашанартай гэжэ тоолодог баруунгерманска олониитэ идхалгын иимэ кампаниие буруушаангүй байжа шадахагүй байна.

СДПГ-гэй «Сосиал-демократишер прессединст» гэжэ пресс-бюллетень статья толилоо. Советскэ посольстводо эсэргүүгээр баруунгерманска хэблэлэй эхилһэн кампани энэ статья соо эрид шангаар буруушаагдаа. Тус статья соо иигэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ: Германска Федеральна Республикада ерэһээр нэгэ һара болоод байһанайнь һүүлээр советскэ посолдо эсэргүү кампаниие немецкэ зарим газетэнүүдэй эхилээд байһан ушар хадаа канцлерай Москватай өөрөө тогтооһон харилсаае таһалдуулха гэһэн ябадал болоно гэжэ һэжэглэхээр байна.

Хитадай арадай-сүлөөлэлгын армиин зенитнэ частьнууд чанкайшистска хоёр самолет буудан унагааба

Хитадай агаарай хилые дабан, Фуцзянь провинциин эрье шадарай Туншань гэжэ арал дээгүүр ниидэһэн чанкайшистска сэрэгэй 4 самолёдой хоёрынь январиин 29-дэ Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин зенитнэ частьнууд буудажа унагаагаа гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна.

(ТАСС).

Сингапурта забастовко болоод дүүрэбэ

Английска далайн-сэрэгэй базада ажалладаг 9 мянган хүдэлмэришэдэй забастовко 16 үдэр соо үргэлжэлөөд, үсэгэлдэр дүүрэбэ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Сингапурһаа дамжуулна. Базын захиргаанай зүгһөө тааруугүй ябуулга хэгдэдэг байһанда эсэргүүсэн забастовко хэһэн хүдэлмэришэд өөһэдынгөө эрилтэнүүдые дүүргүүлхэ болоо. Забастовко хэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл хэһэн полицинхид 36 хүниие арестовалһан аад, тэдэниие уданшьегүй сүлөөлхэ баатай болоһон байна.

(ТАСС).

Европодо хүйтэн болобо

Европодо Стокгольмһоо Рим хүрэтэр ехэ хүйтэн болоо гэжэ Франс Пресс агентство февралиин нэгэндэ дамжуулба. Зарим газарнуудта үзэгдөөгүй ехэ хүйтэн болоо. Жэшээлхэдэ, шведскэ Норланд гэжэ провинцида 53 градусай (цельсеэр) хүйтэн болоо. Балтиин далайн баруун эрье шадарай Гетеборг ошожо ябаһан загаһа барилгын суднанууд мүльһэн хуягаар хушагдаһан байха юм.

Бельгидэ һалхин ехээр боложо, температура 10 градусаар (цельсеэр) хүйтэрһэн байна.

Италиин хойто ба зүүн талын бүхы шахуу районуудта саһан ороно. Хадын олон хүтэлнүүд саһаар хушагдажа хаагдашоо.

Франциин хойто ба зүүн хойто талануудта 5-һаа 7 хүрэтэр градус хүйтэн болоо. Бүри хүйтэн болохо, бусадшье районуудта хагсуурха байна гэжэ метеорологическа бюрогой тусхай бюллетень соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Югославида саһан ехээр оробо

ТАНЮГ агентство февралиин 2-то Белградһаа иигэжэ дамжуулна:

Саһан орожо хүр хүнгэргэй ехээр тогтоһон дээрэһээ олон харгынуудаар, илангаяа Сербиин, мүн Босниин ба Герцеговинын хада газарай харгынуудаар транспорт ябахаяа болиһон байна. Зарим газарта метр хахад зузаантай саһан ороо. Герцеговинада ехэ һалхин боложо, харгы зам сэбэрлэхэ ябадалда һаад ушаруулна. Ливно город оршон тойрон байһан һуурин газарнуудтай ямаршье холбоогүй болоо. Юуб гэхэдэ, бусад городуудтай холбоо байгуулдаг харгынуудынь хүр хүнгэрэгөөр дарагданхай.

(ТАСС).

Англо-американска хэлсээн Вашингтондо болоод дүүрэбэ

ВАШИНГТОН, февралиин 2. (ТАСС). США Англи хоёрой хоорондо Вашингтондо болоһон хэлсээн үсэгэлдэр дүүрээ. Энэ хэлсээнэй дүүрэһэнэй һүүлээр США-гэй президент Эйзенхауэр Англиин премьер-министр Иден хоёрой хамтын мэдүүлгэ, мүн «США-гэй президентын ба Нэгэдэмэл Королевствын премьер-министрын хамтын деклараци» толилогдоо.

США Англи хоёрой баримталдаг хэбэртэй «зарим үнэн бодото зүйл ба уг зорилгонууд» Эйзенхауэрай ба Иденэй хамтын деклараци соо сонюсхогдоһон байна; декларациин авторнууд империалистическэ гүрэнүүдэй политикые дэлхэйн олониитэдэ һайшаагдахаар харуулха гэжэ бүхы оролдолгоёо гаргаа.

Урдань, колониальна ба колони шахуу байһан оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалта туйлалгада өөһэдөө габьяатайбди гэжэ тоолохо зууралаа, «манай дэмжэлгын ба туһаламжын ашаар хорёод шахуу ороной 600 миллион эрэгтэйшүүл ба эхэнэрнүүд һүүлэй 10 жэлэй турша соо бэеэ даанхай гүрэнтэй болоо» гэжэ декларациин авторнууд баталан бэшэнэ.

«Техническэ туһаламжа үзүүлгые, Коломбодо зохёогдоһон түсэбые ба бусад программануудые хэрэглэн, хүгжэлтэ багатай оронуудай экономическа дэбжэлтэдэ туһалхые» США Англи хоёр эрмэлзэнэ, тиихэ зууралаа тэдэнэр «өөрынгөө экономическа гү, али политическэ хүсэ шадал үргэдхэхые оролдодоггүй ба хүсэдэггүй байһан юм» гэһэн хэбэртэйгээр саашадаа хэлэгдэнэ.

Тиихэтэй хамта, Советскэ Союзые, мүн эб найрамдалай ба социализмын бүхы лагериие шал худалаар хардаһан үгэнүүд Вашингтонско документнүүд соо дахяад дурдагдаһан байна.

«Үнэн зүб ба бата бэхи эб найрамдал тогтоохые, мүн үрэ ехэтэй хиналта тогтоолготойгоор буу зэбсэг нинитэ дээрэнь хуряахые оролдохоор», мүн «атомай хүсэ ашаглалгые амгалан ёһоной хүгжэлтэдэ хэрэглэхээр» США Англи хоёр бэлэн байна гэжэ декларациин түгэсхэлдэ найдуулагдана. Тиихэтэй хамта, империализмын лагерь «хүсэ ехэтэй зандаа үлэхэ ёһотой» гэжэ деклараци соо онсо тэмдэглэгдэнэ.

Хоёрдохи документ бологшо хамтын мэдүүлгэ соо Эйзенхауэр Иден хоёрой хэлсээн «хани ёһоной ба үрэ ехэтэй уулзалга болоо» гэжэ хэлэгдэнэ.

Мэдүүлгын «Европодо» гэжэ гаршагтай бүлэг дотор Хойто-атлантическа договорые, Европейскэ экономическа харилсан ажаллалгын организациие, США ба Англиин толгойлжо байһан сэрэгэй бусад ба ондоошье организацинуудые дэмжэдэг байһанаа мэдүүлгын авторнууд баталһан байна. Мэдүүлгэ дээрэһээ хаража үзэхэдэ, имагтал англо-американска эрилтэнүүдтэ зохилдуулан Германиие «нэгэдүүлхые» США Англи хоёр урда мэтэ оролдохо байна.

Мэдүүлгын Дунда Востогто хамаатай хуби соо «энэ районой ба баруун оронуудай хоорондо буруу ойлголсолго» болодог гэжэ мэдэрэгдэнэ. «Энэ районой гүрэнүүдэй хоорондохи бэрхэшээлнүүдые гуримшуулхые эрмэлзэжэ байһанаа США Англи хоёр мэдүүлнэ.

США Англи хоёр Зүүн-Урда Азидахи сэрэгэй договорто урда мэтэ «хүсэд дэмжэлгэ» үзүүлхэ, мүн «энэ организацида манай союзнигууд болоожо нэгэдэһэн тэдэ оронуудтай харилсан ажаллаха байна» гэжэ мэдүүлгын авторнууд мүн лэ заана.

Дальна Востогой оронууд тушаа Эйзенхауэр Иден хоёр иигэжэ мэдүүлнэ: «бэеэ бариха ба хүсэ хэрэглэжэ гү, али һүйдхэлгэ хэжэ ээрхэг түримхэй ябуулгануудые зайсуулха» гэдэгые бэелүүлхын тулада США Англи хоёрой политика зорюулагдаха байна.

Атомна хүсэнэй талаар «нягта һайн харилсан ажаллалга хүгжөөхэ» тухай асуудалые Эйзенхауэр Иден хоёр зүбшэн хэлсээд, «атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэлгэдэ туһалхын тулада уласхоорондын агентство байгуулха шухала» гэжэ тоолоо.

Японидо ажал хүдэлмэригүйшүүл олон болоно

Японии социалистическэ партиин түлөөлэгшэ депутат Синнен Тагая парламентын сесси дээрэ һаяхан үгэ хэлэхэдээ, ажал хүдэлмэриин талаар ябуулагдадаг политика тушаа асуулта хэһэн ба хүдэлмэригүйшүүл тухай асуудалда тогтожо хэлэһэн байна.

Ажал хүдэлмэригүйшүүл тухай правительствын толилһон мэдээнүүдые шүүмжэлхэ зууралаа, Тагая иигэжэ хэлээ. Үдэрөөр хүдэлмэрилдэг хүдэлмэришэдһөө байтагай, недели соогоо оройдоол 1 час соо ажал хэдэг хүнүүд хүдэлмэригүйшүүлэй тоодо оруулагдаагүй байна.

Ямаршье ажал хэдэггүй хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 1954 оной октябрьда 8.300 мянган хүн байгаа һаа, нэгэ жэл үнгэрөөд байхада хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 2.700 мянган хүнөөр олон болоһон байгаа гэжэ Тагая мэдүүлээ.

Ажал хүдэлмэреэр хангаха тухай асуудалда тогтохо зууралаа, ажалай уласхоорондын организациин тоосоое Тагая урдаа бариһан байна. Тэрэ тоосооной ёһоор Японидо хүдэлмэриин үдэр эгээн лэ ута байха юм. Хүдэлмэриин недели 60 час соо үргэлжэлнэ. Энэ тоосооной ёһоор японско ээзд баяшуул хүдэлмэриин үдэрые бүри ута болгохо гэжэ оролдоно.

„Садууд сэсэглэнэ“

В. Масс ба Н. Куличенкын «Садууд сэсэглэнэ» гэжэ комеди Гүрэнэй ород драмын театрын табиһан энэ оной түрүүшын зүжэг мүн.

Гол рольнуудта: Карп Иванович — БМАССР-эй арадай артист П. Гофман, Сверчок — БМАССР-эй габьяата артист В. Гусев, Наталья—БМАССР-эй габьяата артистка Р. Бенская, Владимир — артист И. Тотьмянин, Романыч — артист В. Балуев, Таня — артистка Л. Меньшикова, Галя — артистка К. Никулина, Вера — артистка М. Железнова, Альбина — артистка Н. Юхно-Чергейко гэгшэд нааданай мүн тэ мүн артистнууд Ю. Н. Пришвина, М. М В. Шитиков ба бус далсана.

Энэ комедиие теат жиссёр И. Петрухин лан табяа, БМАССР-э ствонуудай габьяата ябуулагша Н. Быстро зээр сценэнь гоёогдо

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (һаа) Галя — артистка кулина, Наталья — Б эй габьяата артистка ская, Петр — артист тиков.

С. Угр

Харагшадай конференци

КПСС-эй горком, Бүхэсоюзна театральна обществын Бурят-Монголой отделени ба Гүрэнэй ород драмын театрын дирекци харагшадай конференци үнгэргэбэ.

Ород драмын театрын 1955 ондо хэһэн хүдэлмэри ба 1956 оной түсэбүүд гэһэн элидхэл театрын директор Г. А. Иофин хээ.

Театр репертуараа үргэдхэжэ, харагшадые хабаадуулха, мүнгэ оруулха даалгабаряа дүүргэжэ шадаа. Теэд, иимэ амжалта туйлабашье, театрын хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Театрын репертуарта ород ба баруун-европейскэ классигуудай зохёолнууд үсөөн, мүн нютагай авторнуудай, нютагай ажабайдал тухай пьесэнүүд үгы байна.

Шэнэ жэлдэ театрын коллектив эдэ дутагдалнуудаа заатагүй усадхахые оролдохо гэжэ Г. А. Иофин мэдүүлбэ. 1956 ондо театр Салынскиин «Мартагдаһан нүхэр» гэжэ пьесэ табиха. Мүн «Тэмсэл үргэлжэлһөөр» гэжэ Улан-Удэдэ болоһон революционно хүдэлөөн тухай пьесэ бэшэгдэжэ байн Горькиин «Үбгэн», Толс Каренина», Шекспирэ шуудан» гэжэ пьесэнү 1956 ондо драмын теат дээрэ табигдаха юм.

«Кооператор-комсомол телиин техническэ контр чальник Волкова, Гэгээ стерствын инспектор Ко менёва ба бусад элидхэ хэлэхэ зууралаа, билет һайжаруулха, сценэеэ г хэ, артистнуудай хубса хан болгохо тухай анха дуулха шухала гэһэн оруулба.

Мүн БМАССР-эй ара П. Р. Гофман, СОАССР та артистка З. И. Виш тистнууд Н. Леонович, Л шикова, Б. Т. Красиков бэлиг шадабариие тэд тэмдэглэбэ.

Харагшадай энэ конф атрын коллективтэ ехэ хэнь дамжаггүй.

Г. С

Хүдөө ажахы тухай кино-фильмнүүдэй фес

Хориин аймагта хүдөө ажахы тухай кино-фильмэнүүдэй фестиваль январиин 15-да эхилбэ. Энэ фестиваль февралиин 15 болотор үргэлжэлхэ юм. Фестивалиин үедэ аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд, киномеханигууд бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилнэ Фестивальда хүдөө а гэжэлтэд эдэбхитэйгээр на. Колхозуудай, МТС техникүүд, агрономууд, врачууд ба бусад кино урид элдэб темэнүүдээр дые уншана.

Р.

КИНО

—Хүүгэд гээшэ өөһэдөө ажал хэжэ, ядаха дутахые мэдэн татажа һурахадаа хүн шэнги хүн болодог агша даа,—гэхэ мэтын түрэлхидэй гэмэрээе ходол дуулаха саг ерэгшэ.

— Ёһоороол тиимэ, зарим хүүгэд дура зоргон соогоо мүнгэ алта абаад зугаалһандаа дашуураад, элдэб оромгүй ябадалгаргадаг — гэжэ хажуудань һууһан хүрпэнь дабталсаха юм.

Энэ мэтын хөөрэлдөөнүүд һула бэшэ үндэһэтэйшье гээшэ ха гэжэ һэмээхэн һанажа ябадаг аад, һаяхан нэгэ кинокартина харахада тэрэ һаналдаа улам этигэдэг болошооб. Юуб гэхэдэ, хүниие багаһаань ажал хүүлэжэ хүмүүжүүлхэ, һургуулинуудта политехническэ һуралсал нэбтэрүүлхэ тухай һүүлэй үедэ табигдаһан хараа шугамай саагуур һэдэлгэтэй, ондоохон удхатай байһые энэ картина харахадаа хэлбэришэгүй батаар хадуужа абааб.

Иимэ хараа шугам тон һүүлэй жэлнүүдтэ үндэһэлэн ухаалдигдаа гэжэ болохогүй. Советскэ педагогико хадаа анхан бии болохо сагһаа хойшо залуу наһатаниие ажал хүүлэжэ һургаха ёһотой гэһэн эрилтэ табижа эхилһэн түүхэтэй юм.

Советскэ үеын агуу ехэ багша Антон Семенович Макаренко энэ хараа шугамые хубхай хооһон ухаалдилгын үрэ болгон баримталаад орхёогүй, харин өөрынгөө оролдолгоор бодото дээрэнь зүб бурууень элирүүлэн бэелүүлһэн байна.

Киевскэ киностудиин табиһан «Педагогическа поэмэ» гэжэ кинокартина үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар Антон Семеновичын баримталжа эхилһэн хараа шугам тухай хөөрэжэ үгэнэ.

Гражданска дайнай үедэ гэртэхин түрэлхидһөө һалаад, зайжа гүйраншалжа ябаһан хүүгэдые суглуулаад, тэрэ колони байгуулһан юм. Ямаршье харууһагүй, захадаха хэлэхэ хүн үгы ябахадаа тэдэнь хуу хулгайшан, алууршангууд болошоһон зон байгаа. Хүнэй ерэхэдэ хүмэдхөө буулгаад гэтэжэ гү, али бүдүүлиг тунгаасагүйгөөр аашалалдан наадалжа байдаг бүдүүн болошоһон хүбүүдые хайшан гэжэ гуримтай ёһоор болголтой гээшэб? Энэ асуудал юрэл тохёолдоһон ушар бэшэ, харин өөрын шиидхэгдэхэ аргануудые олохо ёһотой томохон педагогическа асуудал болоһон байгаа.

Энэ асуудалда харюу бэдэрхэдээ манай советскэ педагогико гансата зүб харгыда ороогүй, харин төөриһэн түлгэһэншье, элдэб янзын буляалдаан тоосолдооншье гараһан юм. Педологууд гэжэ худал наука баримталһан хүмүүжүүлэгшэд хүүгэдэй бэеыень шэнжэжэ үзөөд, «энэнь һураха абьяастай, энэнь уһан тархи» гэжэ байжа илгадаг байһан юм. Тэдэнэр гоё гоёор хөөрэжэ, хэлэжэ байгаад, өөрынгөө хараалһан шугамые магтахаһаа бэшэ ямаршье научно-материалистическэ үндэһэтэй баримтагүй байгаа. Нэгэ хэды нэрэтэй түрэтэй багшанарай «хүүгэд гээшэ дура зоргон соогоо үдэхэ үндыхэ ёһотой, тэдэниие хашаһанай номноһоной хэрэггүй» гэлдэжэ байгаад, эльгэ зүрхөө тэбэрижэ, уруу өөдөө хаража байгаад уншараглан гонгинолдоходонь Гэгээрэлэй наркомадай зарим хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй үгэдэ ниигэжэ, советскэ педагогикын зүб шугамай дэлгэрэн баталагдахада ехэхэн хохидол ушаруулһан байгаа.

А. С. Макаренко эльгээ тэбэреэд уншарагладаг багшанартай эрид хатуугаар тэмсэдэг байһан юм. Хайшан гэжэ тэмсэдэг байһан тухайнь кинокартина соо этигэмэ зүбөөр харуулагдана.

А. С. Макаренкые (артист Емельянов) инспектор ноён зэмэлжэ хараажа байгаад аашалха юм. «Танай хэлэһэн буруу гээшэ лэ, юу хэхэ яахаяа би өөрөө һайн мэдэнэб»,—гэжэ Макаренкын харюусахада мүнөөхи ноёмнай гани галзуу болоод, Макаренкые кабинедтээ хаагаад, тэрээнэй ударидадаг колони тээшэ өөрөө гүйлгэжэ ошон гэхэдээ «һургаалаа үзэжэ» бусаһан байгаа. Дутуу ухаатай хүүгэд гээд, үбэштэйшүүлэй гэртэ абаашаха гэһэн бишыхан хүбүүхэниинь Макаренкын колонидо ороһон байжа, үзэн ядадаг педолог ноёноо ондоохоноор угтаба ха. Бүхы хүбүүдтэе хэлэжэ суглуулаад, модо шулуу бараад гүйлдэжэ ерэхэдэнь ноён инспектор арай шамай машинадаа аһажа, хойшоошье харангүй талииһан байгаа.

Мүнөөхн бишыхан хүбүүнэй хоро үһөөгөө нэхэхэ ябадалые А. С. Макаренко: «Элүүр аад. үбэштэй болгогдоһон хүнэй ааша гээшэ»,—гэжэ тайлбарилна.

А. С. Макаренко номууд сооһоо олоһон заабаринуудые баримталангүй, өөрынгөө педагогическа мэдэрэлээр туxайлажа, хүмүүжүүлгын асуудалнуудые шиидхэдэг болоо һэн. Колонистнуудынь багшынгаа үгэ дуулахаһаа байтагай урдаһаань наада харан бэерхэдэг, халтад лэ гээ һаа, хулгай хэжэ, мэхэлхэеэ һанадаг байба. Антон Семеновичтай сугтаа хүдэлхэ гэжэ ерэһэн хоёр залуухан багша басагад нёлбоһоо дуһалуулан: «Һөөргөө бусахамнай, аргамнай һалаа»—гэлдэдэг болоо һэн. Теэд бодолтой аргатай Антон Семенович аргынь оложо ядаагүй бэлэй.

Нэгэ иимэ ушар тухай хөөрэмөөр юм. Хүбүүдэйнгээ саһа хаяжа үгэхэгүйдэнь Антон Семенович өөрөө хаяжа оробо. Хармаандаа гараа хээд, хэршье һүрхэй юумэнүүд хажуугаарнь гараа һаа, тэдэнь аягүйрхэһэн шэнги болоо һэн. Тэрээнэй удаа түлеэ отолхо гажэ булта ой гарахадаа хүбүүдынь ажал хэжэ, халажа эхилээ һэн. Эгээл залхуурха үеынь оложо, модо хулуужа отолдог зониие бария» гэжэ ухаансар багшань дурадхаад, хүбүүдшье һай юумэеэ оложо гүйлдэшэхэ юм. Энэ мэтээр ая соохононь аргынь оложо байгаад, Антон Семенович байн хүбүүдэйнгээ этигэмжэдэ орожо эхилээ һэн.

—Хүниие хүмүүжүүлхын түлөө тэрээндэ ехээр найдаха хэрэгтэй, — гэжэ Антон Семенович һургадаг байгаа.

Үсэд муудаа колониһоо үлдүүлээд ошоһон аад, һөөргөө бусаһан хүбүүндэе гартань найдалгын саарһа барюулаад, городһоо мүнгэ асара гэжэ Антон Семенович эльгээнэ. Эльгээхэдээ үшөө өөрынгөө нагаан барюулаад табиха юм. Тэрээнһээ хойшо мүнөөхи хүбүүниинь сэдьхэлээ ехээр уяржа, өөрынгөө багшые хүндэлдэг найдадаг болоо һэн. «Хүниие хүн гэжэ тоолоод, хүн нэрыень баһан доромжолонгүй хандаа һаа, ямаршье юумэ хэжэрхижэ болохо» гэһэн бодолые Антон Семенович баримталдаг байгаа. Тэрээнэй гүн ухаанһаа гараһан гүнзэгы бодолтой, болгоомжотой долгонсог номнол заабаринууд ганданги газар дээрэ унаһан аадарай дуһалнууд шэнги, анханда зайгуул хулгайшад ябаһан хүүгэдэй сэдьхэлые сэхэлэн һэргээдэг байһан юм. Һүүлэй һүүлдэ тэдэнь Антон Семеновичын үгэһөө гарахаа болижо, журамтай ёһоорнууд хүбүүд болоо бэлэй.

Колонидо эгээл түрүүн ерэһэн хүбүүдынь өөһэдөө заһархынгаа хажуугаар баһал тиимэ өөһэд шэнгеэ хуулигүй ябаһан аад, колонидо шэнэ абтаһан шэрхишүүлые һургадаг болоо һэн. Жэшээлхэдэ, колониин эгээл заһардаггүй хулгайшаниинь ябаһан, ном һургуули намда хэрэггүй гэдэг Бурун (артист Саранцев) гэжэ хүбүүн буруугаа ойлгожо, ном үзэжэ эхилхэ юм.

«Педагогическа поэмэ» гэжэ картина соо ажал хүдэлмэри гээшэ нэрэ хүндын һайн дуранай хэрэг болоһон шэнги үзэгдэхэдэл гэнэ. Хүндэтэй айлшан, Максим Горькиин (артист П. Кадошников) ерэхэдэ түрүүшын боолто таряа хадаха эрхые эрхим колонистдоо олгожо, ёһолон байжа тэрээнээ айлшандаа бариха үедэнь Н. Г. Чернышевскиин «Юу хэхэб?» гэжэ роман сооһоо Вера Павловнагай дүрбэдэхи зүүдэн һанаанда орохо юм. Энэ нэгэ ушартайл гээшэ ха. Ерээдүйн сагта ажал хүдэлмэри гээшэ ёһотойл нэрэ хүндын хэрэг болохо гэжэ Чернышевскиин героиниин зүүдэлһэн зүүдэн мүнөө манай үедэ бодото байдал дээрэ бэелүүлэгдэжэ эхилээ гээшэ ха гэһэн бодол тэрээхэн эпизодые хаража һууха̂да толгой соо бии болоодхино.

Арбадахи классые амжа дүүргэһэн аад, дээдэ һургу шадангүй, гэртэхинэйгээ ху минил байһан хүбүүд басага дэ яһала элбэг болошоо. Тэ шье мэргэжэлгүй, ямаршье рэгүй аад, зүгөөр лэ эрдэ тэйбди гэһэн зон ябаха юм. дэнэр һургуулида һуража нэгэ ажалай дурэтэй бол мэргэжэлэй үндэһэн ой һайнаар хадуужа абаһан һаа реэд һууха ёһогүй байгаа. П скэ һуралсалые бэелүүлһэн гээд, ёһо дүүргээд орхингү лай урдахи эгээн шухала зо нэгэн болгожо табихаар саг

Һүүлэй үедэ манай хэбл тэйхэн хүүрт.гэй халама бодхоожорхёод, хуубагар би туз малгай һарюу үмдэжэр хан хүбүүдэй олоной газ үрниги, тунгааса хэбэргүй ю тухай абяанууд гарадаг шэ зоной намһаал саагү һаал наагуур гээд, хэргэлэ да омог тэнэгтээ дашуу бүүхэдүүд хүхишоод, зорг лалдахаа һанадаг ёһотой. Х зоной шоо үзэн тэмсэдэг бо дэмнай халуун түмэр дээрэ һал уһан шэнги шэргэн үгы шээтэй зон ха юм.

«Педагогическа поэмэ» га манай багшанар болон х шэдтэ энэ талаар олохон ю жа үгэнэ. Горькиин нэрэмж колониин коллективэй бай вые дарамтануудһаа сэбэр лай жэшээ болоно.

Бага наһатан хубхай хоо бэшэг намнаад лэ, юушье х хагүй зонууд бү болог гэжэ бодото ажал дээрэ болбосор гаха ябадалай, манай һург урдахи хэлбэришэгүй зорил байһые «Педагогическа по картина үшөө дахин гэршэ на.

Н. О

Редактор Д. Л. ЛОБ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды и переводо культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00680. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак.